

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 1080 Lej
Fél évre 540 Lej
Negyed évre 270 Lej
Havonta 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banivaltó

Fischer Aladár.

A remény sugara megint áttört a sűrű felhőkön és itt csillan, vibrál szemünk előtt, csak az a féltés, hogy a felhők megint összetorlódnak valahogy és a fényes sugár újra eltűnik. Körülbelül ez a hasonlat közelíti meg azt a helyzetet, amiben most az aradi katolikus gimnázium nyilvánossági jogának ügye van. Mint azt az Aradi Közlöny elsőnek jelentette, Georgescu prefektus intervenciójára a közoktatásügyi minisztérium hajlandó volt megadni a nyilvánossági jogot, azonban öt pont teljesítésétől tette függővé az aradi katolikus gimnázium nyilvánossági jogának megadását. E pontok közül négy kisebb jelentőségű, inkább adminisztrációs kivánalom volt, az ötödik azonban: em kevesebbet követelt, minthogy Fischer Aladár, a gimnázium igazgatója, hagyja el helyét.

Ez az ötödik pont az, amelynél meg kell állanunk. Fischer Aladár emberfeletti küzdelmet folytatott az aradi katolikus gimnázium fennmaradása érdekében. Megpróbáltatásoktól nehéz évek során mérhetetlen akadályokat gördítettek az intézet működése elé, Fischer igazgató azonban türt, szenvedett, dolgozott, hogy az intézet mégis fennmaradjon és most, amikor kilátása van arra, hogy az általa vezetett gimnázium végre visszakapja nyilvánossági jogát, akkor egy miniszteri leirat a fejét követeli ennek a munkás, kitartó, tetőtől-talpig magyar embernek. Pedig Fischer Aladár nem tett mást, mint a magyar kulturát és így az egyetemes emberi civilizáció szellemét oltotta be a gondjaira bizott magyar ifjúságba. Vannak esetek, amikor bizonyos engedmények sem kelnek, ha azoknak olyan áruk van, ami súlyos sebet üt a magyar önértékre. Hogyan fogadta volna a régi világban a román nemzeti kisebbség, ha valamely akkori hatalmasság ezt mondotta volna: „teljesítem egyik, vagy másik óhajotokat, ha ennek ellenében eljöttök azokat a férfiakat, akik érdemeket szereztek a román kulturális ügy körül”? ... Meg vagyunk győződve róla, hogy az ilyen ajánlatot férfias önértéssel utasította volna vissza a románság, mert igen helyesen és logikusan az az érzés töltötte volna el, hogy vajjon ki fog egy nemzeti, vagy kulturális ügynek egész erejével és lelkesen szolgálatába állani, ha alkalomadtán eljött azok, akiknek érdekében végig küzdött és szenvedett egy nehéz harcot.

A magyarság önértéke követeli meg, hogy Fischer Aladár a helyén maradjon. Lehetnek politikai koncessziók, amiknek áruk van, de egy derék, dolgozó magyar tanfőúr, aki súlyos időkben emberfeletti teljesítménnyel állt a magyar kulturális ügy szolgálatában, egy lelkes, lelkiismeretes ember, aki százak helyett végzett nehéz és magyar munkát, nem képezheti adás-vétel tárgyát. Ha a közoktatásügyi minisztert rosszul informálták Bucurestiben, meg vagyunk győződve róla, hogy az aradi hatóságok fejei korrigálni fogják ezt a miniszteri tévedést, mert az aradi hatóságok fejei itt élnek velünk együtt és saját szemükkel látják, hogy itt nincsenek államellenes törekvések sehhol sem, itt mindenki a békés és megértő együttműködés híve és alig hisszük, hogy ezt az utóbbi szándékot lett volna célja megváltoztatni. Anghelescu közoktatásügyi miniszternek.

A Magyar Párt megkezdi választási agitációját

Az augusztus 9-iki tanácsválasztásra megtörtént minden előkészület.

(Arad, július 24.) A Magyar Párt vezetősége elintézte a személyi kérdéseket — mint azt jelentettük — tegnapi bizottsági ülésén megejtette a jelöléseket. Ennek megtörténte után most már megkezdődik az intenzív propaganda az augusztus 9-iki választásokra amikor a magyarság vállalva fog küzdeni listája érdekében és minden aknamunkát megdöntő egységgel fogja győzelemre vinni a pártlistát, amelyen Arad magyarságának reprezentánsai szerepelnek. A holnapi nap folyamán megálapítják az Ara-

don tartandó választási népgyűlések pontos idejét, amivel kezdetét veszi a választási kampány, amelyen a Magyar Párt jelöltjei fognak felszólalni.

Még ezen a héten intézik el a jelöléseket a liberális pártban is és ennek megtörténte után teszik meg a szükséges intézkedéseket arra, hogy a törvényszékekhez benyújtsák a közös listát. Erre már alig néhány nap van hátra, miután a törvény rendelkezései szerint augusztus elsejéig be kell nyújtani a listát a törvényszékeknek.

Iorga bejelentette, hogy meg fogja bukztatni a kormányt

Bratianu kormányelnök pénzügyi expozéja — A nemzeti-parasztpárt vezérkara készül a döntő küzdelemre — Titulescu rövidesen kiválik a kabinetből

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) Bratianu Vintila kormányelnök ma délelőtt fél tizenegykor pénzügyi expozét tartott meghívott előkelő közönség előtt a kereskedelmi akadémia dísztermében. Statisztikai adatokkal mutatta ki, hogy a régi Románia pénzügyileg teljesen konszolidált állam volt és az új területek ezt a jellegét még jobban megerősítették. Hogy Románia a háború után olyan nehéz tudta megnyerni a külföldi gazdasági körök bizalmát, annak tulajdonítható be, hogy az első idők szociális zavarait Ferdinand király betegsége és halála követte és ezt a körülményt nemcsak belpolitikai kérdésekben, hanem egyébként is kihasználták a kormány ellenségei. A külföldet csak nagyon nehezen lehetett meggyőzni az ország konszolidáltságáról. Egyébként őszel feltétlenül megtörténik a stabilizáció — mondotta Bratianu — és a Banca Nationala a bankjegyzőforralom fedezetét másfél milliárd aranylejjel emeli fel. Kifejtette még a miniszterelnök, hogy a Francia Bank közvetítésével sikerült megnyerni a legnagyobb jegykibocsátó bankok támogatását a stabilizációhoz. Ismertette a lefolyt tárgyalások eredményét és kijelentette, hogy azért került el a Népszövetséget, mert annak kölcsönei olyan feltételekhez vannak kötve, amelyek elfogadhatatlanok. A külföldi kölcsönt őszel fogják megvalósítani és akkor a Banca Nationala a jelenlegi bankjegyzőforralmat megkészenítheti s így kielégítheti a piac szükségleteit.

A kormánypárt Bratlanu ünneplésére készül.

A liberálistpárt a parlament rendkívüli ülésszakán zajos ünneplésben akarja részvenni Bratlanu Vintilát abból az alkalomból, hogy a kölcsöntárgyalásokat jó mederbe terelte és bevezette a stabilizációt. Az ünneplés szinte egyhangú lesz, mert a parlament ülésein sem a nemzeti-parasztpárt, sem a többi román pártok nem vesznek részt, egyedül a kisebbségek részvételére lehet számítani. A

nemzeti-parasztpárt már most megkezdte permanens üléseit. A tanácskozások Maniu lakásán folynak, ahova a pártvezér az intézőbizottság minden tagját meghívta, közöttük azokat is, akiket szombaton választottak be a nemzeti-parasztpárt vezérkarába. Ezek között van Holban tábornok, a bucaresti-i hadtest volt parancsnoka, aki mostantól kezdve aktív politikus lett. Csütörtökre Bucurestibe hívta Maniu a párt összes képviselőit és szenátorait, hogy az újságíró-szindikátus helyiségében tartandó üléseken tiltakozzanak a kormány politikája ellen és letárgyalják azokat a gazdasági jelentéseket, amelyek a kölcsöntárgyalások menetére vonatkoznak.

Iorga is ellenzékbe ment át.

A kormányellenes harchoz ujabban Iorga is csatlakozott, amennyiben a Neamul Romanesc mai számában azt állítja, hogy a kölcsöntárgyalások levezetése csak misztifikáció volt, mert a Bucurestiben tartózkodott külföldi bankároknak nem volt jogkörük és megbízásuk a kölcsön megkötésére. A lap szerint Iorga a parlament első ülésén fontos nyilatkozatokat fog tenni, amely minden bizonnyal megrendíti a kormány helyzetét.

— Meg fogom bukztatni a kormányt! — Jelenti be Iorga.

A Dimineata szerint a kormány elhatározta, hogy Lepadatu volt pénzügyminisztert és Zauceanut, a jóvátételi bizottság román tagját Berlinbe küldi, hogy Petrescu-Comnenel együtt tárgyaljanak a háború előtti járadékpapírok revalorizálása és más kérdések elintézésé végett. Remélik, hogy szeptember elsejéig sikerül megállapodásra jutni. Az Adeverul mai számában újból kijelenti, hogy Titulescu a parlament rendkívüli ülésszakának befejezte után le fog mondani és mint egyszerű magánember utazik külföldre egészségének helyreállítása végett. Ezután néhány hónap múlva Londonba utazik, hogy hivatalosan bucsút vegyen az angol királyi udvartól, ahol tudvalevőleg ezelőtt Románia követe volt. A lap szerint távozása után Argetolanu lesz az ideiglenes külügyminiszter.

Aradi tanárnő az esseni tánckongresszuson.

Az új tánc krízise. Hódító hadjárat a színház felé. Kompromisszum az új tánc és a ballett között.

Pataky Béláné, az ismert és kiváló aradi gimnasztika-tanárnő jelen volt a most lezajlott esseni tánckongresszuson és tápasz-talatairól az alábbi érdekes cikkben számol be az Aradi Közlöny olvasóinak.

(Berlin, július 24.) Aki az új tánc fejlődését, irodalmát és következményeit figyelemmel kísérte, azt az esseni kongresszus eredményei nem lepték meg, mert már régebben tisztában volt vele, hogy krízis előtt áll.

Az új tánc elérte azt a pontot, amelyen túl csak két kiút van: vagy formalitásokba merevül, vagy beleilleszkedik a létkető életbe és megtalálja útját oda, ahová predestinálva van: a színpad felé. A most lezajlott esseni tánckongresszus feladata lett színterítést találni és népszerűsítést keresni. Nagy akará-sok, lehetőségek, illúziók zsugorodtak kicsire ezen a kongresszuson, ahol látni lehetett, mint fiatal mozgalmaknál annyiszor, hogy egészen más partokon köt ki, mint ahova elindult. A közönség érdeklődésének nagy megcsappanása, anyagi eszközök hiánya, a táncosoknak a „Deutsche Gymnastikbund”-ból történt kitessé-kele, előtérbe helyezték a kérdést: mi legyen az új tánc? A reális lehetőségek mérlegelése után nem lehetett egyéb, mint kompromisszum a régivel, hogy ezen az uton hódíthassák meg a színpadot. Szenvedélyes viták folytak akörül, hogy a két művészi irány: tradíció és modern, hogyan álljanak egymáshoz? Az új tánc művészei közül senki sem akart a régi tánc hagyományából átvenni. A régi hívei viszont követelték a klassziku-s technikai tudást. Hivatkoztak arra a tény-re, hogy az esseni „Neue Tanzbühne” nagy-szerű táncsoportja ennek a címnek már csak részben felel meg, mert vígan vitorlázik a bal-lett felé s épen ezért vannak nagy sikerei. — Igyekeztek rámutatni, hogy Mary Wigman táncái közül azok tetszenek most legjobban me-lyek hallatlan technikát mutatnak s halványan emlékeztetnek a ballettre. Az újaknak tiszte-letreméltó érdemeik vannak, de mint a körülmények igazolják, a régít nem tudták legyür-ni. Az idők jele, hogy prof. Levinsonnak (Pá-ris) a régi klasszikus színpadi táncról tartott előadását viharos tetszés kísérte. Az idők jele továbbá, hogy Mary Wigman drez-dai iskoláját, melyet már ma sem vezet személyesen, bezárja, mert Berlinben egy színházi táncstudiót állítanak fel neki, ahol a színpad számára való munkájával bizonyára biztosabb anyagi lehetőségek nyílnak meg szá-mára az eddigieknél.

Mialatt a táncosok délelőtt tisztába ipar-koztak jönni afelől, hogy mit akarnak, hogyan lehetne a krízisből kijutni, hogyan tudna az új tánc a színpad követelményeinek megfelelni, a délutánokon esteiken az eleven praxiséből mutattak be megoldásokat. Száz és száz fiatal táncos és táncosnő sereglett Essenbe, akik mind meseországot várnak a táncból és komo-lyan hisznek benne, hogy a tánc a színpadot teljesen át fogja alakítani és evvel jövőjüket biztosítani. Attól tartok azonban, hogy a szin-házzal másképp áll a dolog, mint a pódiummal. A színháznak ősrégi törvényei vannak.

Tarka összevisszaságban kerültek bemuta-tásra: tradícióhoz kötött és modern művészi tán-cok, ballett és pantomim. A táncosok hatal-mas, óriási számát látva, nagyon sokukban önkén-telenül felmerül a kérdés, mi lesz velük, mikor a legnagyobbak is alig tudnak elhelyezkedni, vagy megélni? A német sajtó most nagyon felszínen tart-ja ezt a kérdést, a kritika pedig felelőssége tuda-tában igen megfontolt volt a dicséretekben s na-gyon tárgyilagos a gáncsban.

A esseni tánckongresszus érdekes kereszt-metszetét adta a német táncművészet mai állásá-nak. Az egész mozgalmat először volt alkalom egyszerre áttekinteni s ez a lehetőség a kapott im-pulzusok miatt elhatározó lesz a jövőre. A ballett elleni háború megszűnt s a megegyezés szerint úgy a ballettnak, mint az új táncnak a színpad ke-retében megvan a jogosultsága, amennyiben a

színpadi műbe organikusán bele tud illeszkedni. Egyet ellenség és jóbarát elismert: táncművészé születés és vér tesz, nem mesterségre nevelés. Hogy hivatásos táncos lehessen valaki, született!

táncosnak kell lennie. Nézzük csak az orosz és spanyol táncosnőket... A kompromisszum ered-ményeit pedig kíváncsian várjuk!

Pataky Béláné.

Ki ne ismerné még ezta 6 világhírű filmművészt

HARRY LIECKE
VEREBES ERNŐ

ESZTERHAZY AGNES

MARIA PAUDLER

HANS JUNKERMANN
HERMAN PICHA

A KOLDUSDIÁKBAN

LEGKÖZELEBB: A MAROSPARTI ÉS APOLLO MOZGOKBAN.

Mexikóban kávéházat, vagy istállót csinálnak a templomokból.

Aki pap kezéből szentséget fogad el, agyonlövik. A mexi kó rémuralom borzalmával.

(London, július 24.) Az európai ember előtt szinte hihetetlennek látszó mexikói közállapotokról vajmi keveset tudunk. Azok a szűkszavú táviratok, vagy cenzurázott tudósítások, amik e forrongó országról beszámol-nak, nem festik meg az igazi képet, csak az erőszakos cselekedetekből, a naponta előfor-duló gyilkosságokból lehet arra következtet-ni, hogy milyen állapotok uralkodhatnak eb-ben a nagy országban. Ezekkel a viszonyok-kal magyarázható Obregon tábornok meg-gyilkolása is, amely most újból felszította az ellenségeskedések tüzeit Mexikóban. Egy an-gol újságíró, aki a napokban járt a szerencsét-len országban, a következő megdöbbenő tudósításban számol be az ott látottakról:

Mexikóban ma nem a katolikus egyház üldözése folyik, nem a papi rend kiirtása törté-nik, hanem olyan tömeges lélekgyilkolás, a melyre a vallásháború kegyetlen évszázadai óta még nem volt példa az emberiség történe-tében. Nem tudom, vajjon Európában tudják-e, hogy Mexikóban tilos mindenféle keresztény istentisztelet? A templomokat bezárták. Mo-zit, kávéházat, mulatóhelyet vagy istállót csi-nálnak belőlük. Mint a tatárok Dzsingisz khán idejében, Európában. A hívek, a nagy katoli-kus tömegek nem tudtak ebből márról holnapra beletörödni. Lelki éhségük csillapítást kíván. Mit tesznek tehát? Két-három család, akik ro-konságban vagy jóbarátságban élnek, össze-jönnek valamelyiknek a házában, titokban el-hivatnak oda egy-egy bujdosó papot, szerze-test, aki aztán rögtönzött oltáron misét mond és kiszolgáltatja a gyónás és az áldozás szent-ségeit.

A bolsevikí Calles elnök brávoí, sbirrijei, spiclijei és poroszloí, akik maholnap többen lesznek már a mexikói államok területén, mint a békés munkát végző emberek, megszimato-lják az ilyen ártatlan kis családi összejövetele-ket is. Mexikóban nincsen már családi otthon, Mexikóban nincsen békessége az embernek a saját lakásában sem. Bekémlél oda az üldöz-ő zsoldosok véres, vigyorgó szeme, betöri az aj-tót a durva poroszlok csizmája. Már csak egy lépés odáig, ahol a vérszomjas üldözési téboly gyilkos fegyvere az emberek mellét hasítja fel, hogy azt kémlélje, vajjon mi lakik a szí-vekben?

Lagos interieur.

Lagosban feltűnt nekem, hogy ennek a nagy városnak az uccái milyen kihaltak. Alig találkoztam élő lényvel. Aki szembejött ve-lem, kikerült. Láttam egy embert, aki a falhoz lapult rémülten és lesütötte a szemét. Egyszer-re csak szörnyű sivalkodás, lármá, ordítás, dörömbölés zajára lettem figyelmes. Nemsoká-ra láttam, hogy egy alacsony házból puska-tussal taszigálnak kifelé egy feketeruhás em-bert, akinek a keze össze van kötve zsinag-gel. Emlékszem, véres csik futott végig a zsi-

neg nyomán, olyan kegyetlenül, durván kötöz-ték össze a kezét! Nyomában vigyorgó, riká-csoló, széleskalapos katonafélék, a küszöbön pedig kezét tördelő két öregasszony. Az ösz-szekötözött fekete férfi után sorba vezettek még kötélre fűzve nyolc-tíz személyt, közöt-tük egy aggastyánt és egy ráncos anyókat, a kit két fiatalabb fogott a karjánál fogva, mert nem tudott menni. Sokáig néztem utánuk, míg csak el nem tűnt a szomorú, átkozódó, jajgató menet az ucca fordulójánál. A szörnyű bün-cselekmény, melyre ilyen kegyetlen hamar-sággal csapott le az államhatalom pallosa, az volt, hogy ebben a szegény házban misét mon-dott az a feketeruhás ember, aki ennek a vá-rosrésznek elkergetett plébánosa volt. Nemsokára elégették elevenen.

Lagos kormányzója különben a követke-ző hirdetményt függesztette ki: „Aki pap ke-zéből szentséget fogad el, a helyszínen agyon-lövetik”.

Michoacanban majdnem minden második ház földig volt rombolva. Mikor érdeklődtem ennek a rombolásnak az okáról, a város végén őrségen álló katonák adták meg a felvilágo-sítást:

— Ja, uram, parancs parancs! Azt a há-zat, amelyben állítólag pap járt, vagy amely-ben papnak adtak menedéket csak egy óráig is, földig kell rombolni! Így parancsolja a kor-mányzó.

Ha a tábornok kártyázni akar...

Utam keresztül vitt Queretaron. Aznap épen nagyon épületes esemény tanúja volt ez a város. A kerület katonai parancsnoka, Rod-rigesz Spiridion tábornok már huszonnégy órá-ja kártyázott. Elvesztette minden pénzét. Egy mexikói tábornok azonban, aki Calles elnököt szolgálja, nem jön zavarba ilyen csekélység miatt. Egyszerűen így szól:

— Pénz kell, a teremtésit! Pénz kell, ér-tétek? Hozzatok be néhány csuhást!

Csuhás alatt ő nem papokat értett, ha-nem katolikusokat. Még pedig minél gazda-gabb katolikusokat.

Egy óra múlva huszonhárom gazdag pol-gár volt a tábornok hatalmában. Addig nem engedte el őket, amíg össze nem adták a ki-vánt összeget, amivel tovább kártyázhatott. Akkor kaptak néhány rugást és poíont, aztán kilökték őket az uccára. A tábornok pedig „kártyázhatott” tovább.

A tampicói csata.

Az utolsó szörnyűség, amit közvetlen-kö-zelből szemléltem, Tampicóban történt. Az egyik bezárt templom aajtáját kinyitották az elkeseredett hívek és páter Garcia, a környék közszeretében álló szentéletű papja, a tilalom ellenére misét mondott. A mise dereka táján körülvették a templomot a kormány csapatai. A templom kijáratától jobbra és balra fegyve-res sorok álltak föl, szűk uccát hagyták. Az oltár előtt lelőtték páter Garcíát és puska-tussal taszigálták, kergették ki a sikoltozó híve-ket, mint a harmokat az uccára.

... Nyolcvan halott maradt a dicsőséges csata helyén. A többiek penészes, bűzös, férg-es börtönök fenekére kerültek és ki tudja, mennyi látja meg belőlük még a napvilágot?

Még a választás előtt nyilvánossági jogot kap az aradi kath. gimnázium

Georgescu prefektus interveniálni fog az ügy sürgős elintézése érdekében — A Magyar Párt teljesíti Anghelescu négy feltételét, de Fischer Aladár személyéhez ragaszkodik

A prefektus kijelentése szerint Fischer Aladár igazgató megmaradhat az intézet élén

(Arad, július 24.) Óriási feltűnést keltett Aradon az aradi katolikus gimnázium nyilvánossági joga ügyében beállott fordulat, amelyről egyedül az *Aradi Közlöny* számolt be. A közoktatásügyi minisztérium által közölt öt feltételből az aradi magyarság körében főleg az utolsó pont: Fischer Aladár igazgató kicserélése keltett nagy meglepetést és megütöztetést és az a vélemény alakult ki, hogy interveniálni kell Georgescu János prefektusnál, hogy ezt a feltételt vonják vissza, miután semmi ok nincsen arra, hogy Fischer Aladárt, ezt az érdemekben gazdag multu, elsőrendű pedagógust kicseréljék. Georgescu János prefektus jóakarátába vetett bizalom nem járt csalódással, amennyiben a prefektus ma kijelentette az *Aradi Közlöny* munkatársának, hogy a katolikus gimnázium nyilvánossági jogát Fischer Aladár elejtése nélkül is meg fogja szerezni.

Ma beszélgetést folytattunk különben Széll Lajos dr.-ral, a Magyar Párt helyettes-elnökével, aki a gimnázium ügyében a következőket mondotta:

— Annakidején, amikor a választási paktum ügyében tárgyaltam a prefektussal, elmondottam, hogy Arad magyarságának régi séreime a katolikus gimnázium nyilvánossági ügye. Kifejtettem, hogy az állam szempontjából mindig jobb, ha egy itthoni és az állam felügyelete alatt álló intézetben folytatja a magyar ifjúság tanulmányait, mintha egy külföldi intézetbe kényszerítik a magyar diákokat, ahol az állam nem tudja ellenőrizni, mit tanul és milyen szellemben nevelik. Tehát egyenesen az állam érdeke, hogy a magyar iskolák nyilvánossági jogot kapjanak. A prefektus belátta érveim helyességét és kijelentette, hogy megfelelő jelentést tesz a kormánynak a nyilvánossági jog megadása érdekében.

— Ez meg is történt. Ami az öt feltételt illeti, ezeknek egyrésze könnyen teljesíthető, másrészt pedig már előzőleg teljesítettük, az utolsó pont azonban elfogadhatatlan. Fischer Aladár igazgató mindenkor példásan teljesítette kötelességét, soha az állam érdekei ellen nem vétett, loyális állampolgára az országnak és ezért semmi okot nem találunk arra, amely szükségessé tenné az igazgatói állásból való eltávolítását. Ezért a Magyar Párt, éppen úgy, mint az aradi katolikus egyházközség kötelességének tartja illetékes helyen felhívni a figyelmet ezekre a körülményekre és interveniálni eme feltétel eltörlése érdekében.

Eddig a Magyar Párt helyettes elnökének hivatalos nyilatkozata. Fischer Aladár megmaradása érdekében különben ma este *Parecz Béla* dr. volt képviselő az aradi katolikus egyházközség nevében memorandumot nyújtott át Georgescu János prefektusnak. A memorandumban az egyházközség bejelenti, hogy hajlandó teljesíteni a közoktatásügyi minisztérium által követelt feltételeket, csupán Fischer Aladár igazgató megnagyását kéri, miután az igazgató mindenkor a törvényesség és loyális keretei között működött és loyális szellemben nevelte az aradi magyar ifjúságot. A memorandum átnyújtása után felkerestük Georgescu János prefektust, aki közben már behatóan informálódott a helyzetről és aki azonnal késznek nyilatkozott Arad magyarsága érdekében eljárni.

— Miután a katolikus egyházközség vezetősége utján tudomásomra jutott, hogy a közoktatásügyi minisztérium által közölt feltételek nagyrészt teljesíti a gimnázium, előre közölhetem, hogy a katolikus gimnázium meg fogja kapni a nyilvánossági jogot.

Gondoskodni fogok arról, — folytatta a prefektus — hogy a végleges és visszavonhatatlan nyilvánossági jog, még a választások előtt megadassék, nehogy ellejthető választási ígéretnek mondják szavaimat.

— Minden esetben bebizonyítottam Arad magyarságának, hogy mindenkor nyelvt álltam ígéretemért és keresztülvittem azt, amit megígértem.

— Prefektus Ur! Mi a helyzet Fischer Aladár gimnáziumi igazgató ügyében, akinek az érdekében erőteljes akció folyik az aradi magyarság körében?

— Ez nem olyan feltétel, amelynek a nem teljesítése kizárna a nyilvánossági jog megszerzését. Bizonyos vagyok abban, hogy intervenciómra a felsőbb fórumok elejtik ezt a feltételt és megelégszenek a törvény által előírt és könnyen keresztülvihető változtatások teljesítésével.

— Ez a pont tehát nem akadlya a nyilvánossági jog megszerzésének — fejezte be Georgescu János.

Arad magyarsága általános örömmel fogadta az újabb fordulatot, amely azt jelenti, hogy Fischer Aladár igazgató továbbra is megmaradhat az intézet élén és folytathatja munkáját a magyar kultúra fenntartása érdekében. S őszinte hálával adózik egyben Georgescu János prefektusnak, aki közbenjárásával lehetővé teszi az aradi katolikus gimnázium megmentését Arad magyarsága számára.

Paris hadnagy megrekedt az Azori szigeteken.

Motorhiba miatt el kell halasztania további utját.

Párisból jelentik: A Fregate hidroplán, amelyet Páris hadnagy vezet, vasárnap 17 óra 5 perckor felszállt Brestben és hétfőn reggel fél nyolc órakor megérkezett az Azori-szigeteken levő Horta kikötőbe. Utját 13 óra 15

perc alatt tette meg és így óránként 161 kilométert repült. Startját Newyork felé egyelőre motorja elromlása miatt el kellett halasztania. Mihelyt kijavították a hibát, a Bermuda-szigeteken keresztül Newyork felé repül.

Szerdán kezdődik a vizsgálat Kaufman Kamil ellen.

A feljelentők újabb vádakkal lépnek fel a városi gépüzem igazgatója ellen. — Olariu vezértitkár egy héten belül előterjeszti jelentését, amelyet ténybeli bizonyítékok alapján fog elkészíteni.

(Arad, július 24.) Nagy feltűnést keltett mai híradásunk, amely szerint az interimár-bizottság felfüggesztette állásától Kaufmann Kamil gépüzemigazgatót az ellene felsorakoztatott vádak miatt. Ismertettük a gépüzemigazgató védekezését, amely egészen más világlátásba helyezi a feljelentésben ismertetett ügyeket és amely — ha az igazgató sorban bebizonyítja állításait — feltétlenül rehabilitálására vonja maga után. A vizsgálat ügyében ma beszélgetést folytattunk Olariu István városi vezértitkárval, az interimár-bizottság által delegált vizsgálóbizossal, aki a következőket mondotta:

— A vizsgálatot Kaufmann Kamil ügyében szerdán délután kezdem meg az aradi gépüzemeknél. Dél előtt a városházán lévén a napi ügyekkel elfoglalva, nem tudok csak délután dolgozni, de mindemellett azon leszek, hogy a vizsgálat mielőbb befejezést nyerjen. Garancia, hogy szerdától számított legkésőbb egy héten belül részletes és pontos jelentés fek-

szik az interimár-bizottság előtt ebben a kérdésben. Fontosnak tartom a magam részéről is a kérdés mielőbbi tisztázását, miután Kaufmann Kamil főtisztviselője a városnak és így ilyen súlyos vádak azonnal tisztázni kell.

— Ami az én szerepemre vonatkozik, kijelenthetem, hogy a legnagyobb rigorozással és objektivitással kezelem az ügyet, miután nem is tehetek mást, mert esküt tett tisztviselő vagyok. Semmiféle mende-mondára nem adok és csak ténybeli bizonyítékokra alapozva készítem el jelentésemet.

Elsősorban a feljelentőket hallgatom ki és felszólítom őket, terjesszék elő bizonyítékaikat, majd Kaufmann Kamil igazgató kihallgatása következik, akitől szintén bizonyítékokat fogok kérni. Végül rátérek az egyesek által bejelentett tanúk kihallgatására.

Városházi körökben nagy érdeklődéssel várják a vizsgálat eredményét, amelynek — mindenki véleménye szerint — tisztázni kell a súlyos vádakkal illetett Kaufmann Kamilt. Az érdeklődés annál nagyobb, miután — városházi körökben elterjedt hírek szerint — a feljelentők újabb vádakkal akarnak a város vezetősége elé lépni.

Radics Pál özvegye

bemutatta gyermekeit a királynak.

Sándor király külföldön fogja neveltetni Radics Pál két árváját.

Belgrádból jelentik: Vasárnap a meggyilkolt Radics Pál özvegye két gyermekével, Zviskóval és Nadicával audiencián jelent meg Őfelségénél, aki elvállalta a két gyermek nevelését.

Radics Pálné bemutatta Őfelségének a két gyermeket, akiket Őfelsége költségén külföldön fognak nevelni és pedig Radics Zviskot egyik előkelő franciaországi liceumban, Nadicát pedig Csehszlovákiában egy brünni leánynevelő intézetben helyezik el.

Az udvartól való távozásakor Radics Pál özvegye az újságíróknak a következőket mondta az audienciáról:

— Őfelsége a király még nem látta sem Zviskót, sem Nadicát és ezért most elhoztam őket hozzá. Együttal köszönetet mondtam Őfelségének a magas figyelemért. Őfelsége különösen örült, hogy láthatta a gyerekeket s hosszasan elbeszélgetett a gyermekekkel, akiknek azt tanácsolta, hogy külföldön jól viselkedjenek, szorgalmasan tanuljanak és irjanak neki.

Radics Pál két árvája az iskolaév kezdetén megy külföldre és addig anyjuknál maradnak.

Szenzációs örökösödési per a Stirbey hercegi család ellen.

Egy párisi zenetanár azt állítja, hogy ő az elhunyt Stirbey György herceg törvénytelen fia és igényt tart a fejedelmi vagyron.

Bécsből jelentik: Nagy szenzációt keltett örökségi pert indított nem régiben a Stirbey román hercegi család ellen George Schütte ismert párisi zenekonzervatóriumi tanár. A 75 éves professzor a párisi X. kerületi polgári törvényszékhez benyújtott keresetében nem kevesebbet állít, mint hogy törvénytelen fia, az 1925. augusztusában Párisban 97 éves korában elhunyt Stirbey György hercegnek. Stirbey fejedelem fiának. A tanár 40 millió francia frankos öröksézt követel ezen a címen a hercegi családtól, amely tudvalevőleg kizárólagosan örökölte a hatalmas fejedelmi vagyont.

Schütte keresetében elmondja, hogy anyja, Schütte Elisabetha kisasszony, udvarhölgye volt Bibescu fejedelemszonynak, Stirbey György édesanyjának. A fiatal udvarhölgy feltűnő szépsége iránt az ifjú herceg szerelemre lobbant és rövidesen meghitt viszony keletkezett közöttük. A fiatalok szerelmének rövidesen látható jele is mutatkozott, mire a fejedelemszony az anyai örömök elé néző udvarhölgyet Párisba küldte. Elisabetha Schütte Ausztrián keresztül menet. Bécsben meglátogatta rokonait, ahol aztán megszülte fiát is, akit a bécsi görög keleti kápolnában

György névre kereszteltetett. Az egyházi anyakönyvbe az anya gyermeke apjaként Stirbey György herceget jegyeztette be. Ezen anyakönyvi adat alapján tart most igényt örökrésztére Schütte György tanár, aki hiteles okmányokkal igazolja, hogy anyja 1913-ig, haláláig, rendszeres évi apanázzal élvezett a hercegi családtól s az ő neveltetéséről is Bibescu hercegnek gondoskodott.

A párisi X. kerületi törvényszék az elmúlt hetekben tartott perfelvételi tárgyalást a kereset ügyében, de mert hiányosnak találta Schütte tanár okmányait, a felsorolt adatok pótlására utasította a felperes örökösét, aki most Bécsbe érkezett, hogy a még hiányzó adatokat beszerezze. Schütte tanár a lapoknak adott interjújában kijelentette, hogy édesapja, Stirbey György herceg törvényes és adoptált gyermekét elhaltak s a vagyron teljes egészében a Romániában élő Stirbey hercegi családra szállott, amelynek jelenlegi seniorja Stirbey György herceg, volt kormányelnök. Schütte professzor az újságíróknak kijelentette, hogy bizik örökösödési pöre sikeres kimenetelében, amely per különben még más szenzációs politikai vonatkozású részleteket is fog napvilágra hozni.

— S nem furcsa egy európai nőnek a fátyol viselése?

— Mindent meg lehet szokni, különösen ha van, kinek a kedvéért — hangzott a felelet.

Nessy Lenhardt egész cserg fényképet mutat az egyiptomi banánerdőkről, Alexandriáról, Athénről, majd hirtelen összecsomagolja az egész paksamétát, eldobja a huszonharmadik cigarettát és megjegyzi:

— Majdnem elfelejtettem. Megígérttem, hogy ma látogatom meg először az aradi strandot. Majd összehasonlítom az alexandriaiával.

Üdítő, hűvös szellő lebeg át a terraszon, az emberek egy pillanatra megkönnyebbülten lélegzenek fel, de az „afrikai hölgy” borzongva huzza össze vállait és — kezd hűvös lenni — megjegyzéssel kezét nyújt és lassu léptekkel indul a strand felé...

Marosi Rudolf.

Autóbaleset egy forgalmas aradi utcán

A vigyázatlan soffőr nekiment az autójával egy üzlet kirakatának és megsebesített egy magánhivatalnokot.

(Arad, július 24.) Ma délelőtt kilenc óra körül súlyos szerencsétlenséget idézett elő egy vigyázatlan aradi soffőr. Az Ar. 435 rendszámú teherautó, amely Wagner pancotai mézszáros tulajdona, a soffőr tehetetlensége és vigyázatlansága következtében felfutott a Str. Alexandri (Salaczuccán) a járdára és nekiment a Bloch H. papírkereskedő cég kirakatának, amelyek darabokra törtek és eltépte a cég értékes ponyváját is. A lehullott üvegcserepek megsebesítették Leopold Sámuel aradi hivatalnokot, aki arcán és kezén szenvedett sérüléseket. A szerencsétlenség színhelyére hatalmas tömeg gyülekezett és az előkerülő rendőr a rendőrségre kísérte a soffőrt. A soffőr azzal védekezett, hogy a szerencsétlenség okozója a nagyon kiálló ponyva volt, amely az autóval összeütközött és eltérítette a kormányt. A rendőrség megindította az eljárást a soffőr ellen.

SPORT

Elindultak a magyar olimpiászok Amsterdamba.

Győzelmi esélyekkel indulnak a magyar atléták. — Az amerikaiak már megérkeztek Amsterdamba.

Budapestről jelentik: Tegnap délután indultak el Amsterdamba a magyar atlétai olimpiások. Az államháromság miniszter bucsuztatta őket. „Mutassátok meg a világ népeinek — mondotta — hogy a magyar föld nemcsak acélos búzái és erős paprikái terem, de erős férfiakat is.” A bucsuztatáson több ezer főnyi tömeg vett részt. Szakörökben remélik, hogy az atlétai bajnokságokban Magyarország két-három győzelmet fog aratni. Különösen nagyok az esélyek a diszkoszvetésben, a gerelyben és a négyszer négyszázas stafétafutásban. A magyar birkózóknak és a vívóknak szintén elsőrendű esélyeik vannak és csaknem bizonyos a vízilabdázók olimpiai győzelme is.

Itt írjuk meg, hogy Amerika atlétái már megérkeztek Amsterdamba. Az amerikaiak között néhány magyar is van. Így a magyar Santelli fia, Georgia, a vívók között, valamint Budai és Acél, akik szintén tagjai az amerikai olimpiai vívócsapatnak.

O Az aradi footballbírók bizottsága felkéri a testület tagjait, hogy a mai napon (szerda) este 7 és 8 óra között a Gloria-pályán lévő hivatalos helyiségben jelenjenek meg.

O Angol uszóbajnoknő rekordja. Londonból jelentik: Miss Humieston angol uszóbajnoknő 54 óra 28 perces uszásával új időtáram-rekordot állított fel. Az uszóbajnoknő teljesítménye végeztével eszméletlenül huzták ki a vízből.

TELEFON 70. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.

Ma d. u. 5, 7-kor bent és este 10-kor a kellemes kertben.

Erdélyben premier! Alph. Daudet világhírű „Fromont és Rieler” o. regénye nyomán. Nagy előregény! Az 1928. év erkölcsi élete. — Főszerepben: Lucy Doraine, Karnia Bell, Szőreghy Gyula.

Ördög az asszonyban. Rendes olvasó helyérek! — Jön! „NAGY PÁRBAJ” Médy Christians-szal Jön!

Aki az aradi kánikuiába menekült — a hőség eiő!

Az afrikai hóhullám Aradra kergetett egy innen elszármazott hölgyet, aki egy arab építész menyasszonya és átér a muzulmán hitre. — „Ez is egy kánikula!” — mondja az afrikai nő tázosan.

(Arad, július 24.) A nap fáradhatatlanul főzte az aszfaltot s az izzadó embereket, verejtékező, ingujjas férfiak törölgették a homlokukat a Dácia terraszán és mohón kanalazták a pillanatonyi enyhülést nyújtó fagyaltot s Önagysága az „afrikai hölgy” fázósan rázkódott meg meleg uzsonnakávója mellett. Az „afrikai hölgy” polgári nevén Nessy Lenhardt, aki hat esztendővel ezelőtt Aradról indult el Afrika felé és most idemenekült az aradi kánikulába a forró földrészt kibírhatatlan melege elől. Az ismeretlen, csinos, jóalakú és elegáns nő természetesen kíváncsiságot gerjesztett a Dácia-terasz férfiközönsége körében és ez a kíváncsiság még inkább fokozódott, amikor a hölgy németül, érthető hangon adta ki az utasítást:

— Garçon, egy csésze meleg kávét kérek.

Az embereknek még melegebbik lett, amikor a pincér a párolgó kávét hozta és az egyik asztalnál hangosan megjegyezte valaki:

— Fogadok, hogy ez a hölgy Afrikából kerül ide.

Igaza volt.

Pár perc múlva ott ülök a kis asztal mellett, szemben velem Nessy Lenhardt, aki lelkesen magyaráz:

— Körülbelül hat évvel ezelőtt kerültem el Aradról. Alexandriába utaztam, ahol egy kereskedő rokonom el, elhatározott szándékom volt ott letelepedni és teljesen afrikaivá válni. Meguntam már Európát. Utközben természetesen megtekintettem Konstantinápolyt, Athént és a közbeneső szebb helyeket. Végre Alexandriába értem, ahol a város egyik tekintélyes kereskedője M. Coloman, rokonom. Mit mondjak Alexandriáról és környékéről? Szebb, mint gyönyörű. A város maga tiszta, előkelő, a környéke pedig a csodás erdőkkel felejthetetlen látványt nyújt. Itt éltem éveken keresztül a rokonom házában.

Nessy Lenhardt ideges mozdulattal gyujt rá a tizenhatodik cigarettára, majd mosolyogva megjegyzi:

— Nagyon ideges vagyok, azért cigaret-

tázom annyit. Ezt is a nagy meleg okozta. Valami rettenetes hőség uralkodik most Alexandriában. Beszélgettem öreg arabokkal, akik elmondották, hogy nem emlékszenek, hogy valaha ilyen meleg lett volna. Az európaiak pánikszzerűen menekülnek el a városból, mert nem bírják a hőséget. Ezért jöttem én is el és felhasználtam az alkalmat arra, hogy aradi ismerőseimet meglátogassam.

— S hogy érzi magát itt?

— Jól. Néha kissé fázom és éjszakánként bizony sokszor jól esik a melegebb takaró. Igen, igen... ismétli, amikor csodálkozó pillantásomat felfogja, ez az idő, amely most itt uralkodik, nálunk még nem jelent nagy meleget. Mi nagyobb hőséghez vagyunk hozzászokva.

— Mondjon el néhány apróbb megfigyelést.

Gondolkozik, majd beszélni kezd. Tipikus asszony megfigyelések.

— Mit mondjak. Láttam a piramisokat, voltam a jeruzsálemi Szent Sírnál, meglátogattam a konstantinápolyi mecseteket és az athéni ógörög emlékeket. Látni kell őket, mert a szó nem elég ahhoz, hogy az ember kellően visszaadhassa impresszióit. Egy érdekes megfigyelést tettem. Mig Konstantinápolyban alig láttam a nőkön fátylat, a férfiakon fezt. Alexandriában minden nő, még a legnagyobb melegeben is, sűrű fátylat, a férfi pedig burnuszt visel. Az előkelő arab férfi sétája is érdekes látvány, amint nyolc-kilenc lefátyolozott feleség közepe t halad méltóságteljesen az utcán.

— Meséljen valamit a jövő terveiről?

— Aradon augusztus 4-5-ig maradok csak és azután elutazom. De nem Alexandriába, mert oda csak ősszel megyek vissza. Pedig mennyire fáj a szívem a szép Nilus után. Ott pedig férjhez megyek. Völegényem egy alexandriai arab építész, akinek kedvéért átértem a muzulmán hitre és magam is felveszem a fátylat. Az ő kíváncsága ez. És azután már nem hiszem, hogy valaha Európába jöhetek.

Zoltán Emil dr. tragikus halála.

Az inficiálódott láb amputálása sem tudta megmenteni a szerencsétlen sorsu pancotai ügyvédet. — Temetésére különvonattal jönnek Aradra pancotai barátai.

(Arad, július 24.) Az Aradi Közlöny vasárnapi számában egyedül számoltunk be Zoltán Emil dr. tekintélyes pancotai ügyvéd tragikus balesetéről, akinek inficiálódott lábát — mint megirtuk — szombaton az aradi Terápia szanatóriumban leamputálták. — Az operáció után Zoltán dr. állapota javulónak ítélték, ma hajnalra azonban tragikus fordulat állott be és a szerencsétlen sorsu ügyvéd ma reggel 8 órakor kisenvedett.

Zoltán Emil dr.-nak mintegy három héttel ezelőtt gennyes daganat képződött ballábá kisujján, aminek azonban az ügyvéd nem tulajdonított különösebb fontosságot. Valószínű, hogy a harisnya megfertőzte a felszakadt sebet s ennek következtében vérmérgezés állott be, amit azonban — az ügyvéd végzetes könnyelműsége miatt — csak napok múlva konstatahatott dr. Róth Marcell egyetemi magántanár, akit csak az elmúlt hét elején hívtak ki Aradról, amikor Zoltán dr. állapotában már aggasztó rosszabbodás állott be. Róth dr. professzor ajánlatára Zoltán dr.-t nyomban beszállították az aradi Terápia-szanatóriumba, ahol Róth Marcell dr., Löwinger Miksa dr. és Wiener Imre dr. közbenjöttével belgyógyászati konziliumot tartottak a beteg felett. Róth dr. felnyitotta a térdizületeket s ekkor konstataulta, hogy általános sepszis állott be. Mindazonáltal remélték, hogy egy amputáció következtében a genny-gócponot eltávolításával esetleg sikerül még megmenteni az életnek s

ezért dr. Róth professzor szombaton sürgős műtétet hajtott végre Zoltán dr.-on, akinek lábát többel leamputálták. A sikerült műtét után Zoltán dr. állapotában határozott javulás mutatkozott. A sepszis azonban már annyira elterjedt volt, hogy állapota hétfőn éjszaka válságosra fordult és ma reggel 8 órakor beállott a katasztrófa és a halál 51 éves korában elragadta Zoltán Emil dr.-t.

Zoltán Emil dr.-t Aradon is általánosan ismerték. A kitűnő ügyvéd Aradról nősült, Schätfer Miksa aradi magánzó leányát vette feleségül, akitől három gyermeke, két leánya és egy fia született. Mintegy három esztendővel ezelőtt felesége hirtelen elhunyt s Zoltán dr. magára maradt gyermekei nevelésében, akiket most teljes árvaságra hagyott. Tragikus halála úgy Aradon, mint a Hegyalján általános, mély részvétet keltett. Zoltán Emil dr. évtizedeken át élénk vezető szerepet vitt Pancota társadalmi életében. Ugyesze volt az Aradi Polgári Takarékpénztár pancotai fióknézetének, amely hatalmas közszert küldött az ügyvéd ravatalára. Temetése szerdán délelőtt lesz az aradi izraelita temető halottas házából. Ugy tudják, hogy a temetésre külön vonat jön be Pancotáról, amely Aradra szállítja a tragikus halált halt Zoltán Emil dr. tisztelt és jóbarátait, akik ma a részvétáviratokkal százával kondoleáltak az aradi Schätfer-családnak.

díják meg a besugárzott bőrben és aktiválják annak bonyolult biológiai működését.

Friedberger e tekintetben végzett újfajta kísérleteket. Saját magának és több kísérleti személynek ragtapasszal fényérzékeny fotografáló lemezeket erősített a pusztá bőrre a test különböző részein, aztán felöltözve sé táltatta őket a szabadban, bizonyos idő múlva pedig fixálta a lemezeket. — Kiderült, hogy a szokásos férfiruha alatt még órák múlva sem mutatkozott semmiféle fényhatás, míg a női ruha alatt a lemez már harminc perc alatt teljesen fekete lett. A férfiruha tehát ily szempontból is hátrányban marad. Legrosszabbnak bizonyultak pedig az egyenruhák, melyek tetőtől-talpig fedik a testet s ahol főleg a szövetek tartósságára vannak tekintettel. De ez a tartósság egyáltalában nem biztosítja egyúttal a viselők egészségének tartósságát.

A városi ember csak egy-egy rövid szabadságos napon veszi ki részét az éltető napfürdőből és ilyenkor rendszeren túlzottan. Ugy kellene azonban, hogy állandóan szűrődjenek, még a ruhán keresztül is a fénysugarak és fejthessék ki jótékony hatásukat. Ujabbban az ablakokra oly üvegeket ajánlanak, melyek át bocsátják a szobákba az ultraviolet sugarakat, de mi haszna, ha azok a ruhán nem mehetnek keresztül. Megvagyon ugyan irva a férfiról, hogy arca veritékével keresse meg kenyerét, de abból még nem következik, hogy célszerűtlen ruházattal, felesleges módon szaporítsa a veritéket s még kiránduláson és bálteremben is többet izzadjon, mint a helyesebben öltözködő nő.

Doktor.

Visszahelyezik állásába

Ioanas volt tüdőkörházi gondnokot.

Ma megkezdődött ügyében a pótvizsgálat.

(Arad, július 24.) Beszámoltunk ma szá munkban arról, hogy az interimár-bizottság elrendelte Ioanas Vasil volt tüdőszanatóriumi gondnok ügyében a pótvizsgálatot, amelynek megejtésével Olariu István városi vezértitkárt bízták meg. A pótvizsgálat hivatása lesz tisztázni azt az elkeseredett harcot, amely annakidején Ioanas személye körül folyt és amelybe — mint ismeretes — a miniszterium is beleavatkozott és hivatott lesz megállapítani, mennyiben áll meg Ioanas ama kijelentése, hogy a vizsgálatot annakidején rosszakaratúan vezették le.

Olariu ma megkezdte a kihallgatásokat. Eddig körülbelül tíz tanút hallgatott ki és ha az eddigi tempóban folyik a munka, két-három napon belül teljesen befejezést nyer a pótvizsgálat. Ezután sorra kerül a régi vizsgálat adatainak felülvizsgálása, majd a vezértitkár megteszi jelentését az interimár-bizottságnak. Ekkor kerül sorra a kérdés: visszahelyezendő-e Ioanas Vasil a tüdőkörház élére. Beavatott körök értesülése szerint a kihallgatott tanúk nagyrésze kedvezően vallott a volt gondnokra nézve, úgy, hogy előreláthatólag Ioanas Vasil még ezen a héten visszakerül régi állásába. A vizsgálat fejleményeit nagy érdeklődéssel várják városházi körökben.

Uj kutakat kapnak

Arad külvárosai.

A városi mérnöki hivatal Vulpe József interimár-bizottsági taggal az élen erősen dolgozik az egyes, beavizált munkálatok befejezése érdekében. Gájban egy új kutat furtak, melyet már át is adtak rendeltetésének, ugyanígy Ségában is, ahol szintén egy új kutat adtak át a közönségnek. A Mosóczytelepen szintén egy új kut készül, ezenkívül pedig két régi, használhatatlanná vált kutat helyeztek megfelelő állapotba. A kutak javításán és furásán kívül nagyban folynak a kövezési munkálatok is, ezenkívül pedig intézkedett a mérnöki hivatal az irányban, hogy Gáj villanyvezetékeit meghosszabbítsák, hogy ezen külváros lakossága is bevezethesse a villanyt házába. Ma délután házhelyosztás volt Ségában, ahol Vulpe József interimár-bizottsági tag a mérnöki hivatal megbízott delegátusaival együtt számos házhelyet osztott ki az igényjogosultak között.

Belvárosi mozgószínházak műsorai:

MAROSPARTI

és

APOLLO

10 órákor

MA. SZERDÁN

5, 7 és 10 órákor

Cár és a Költő

az orosz irodalom kimagasló alakjának PUSKIN-nak tragikus élettörténete.

Az orosz cári uralom a legpazarabb rendezésben.

Rendes olósó helyárrakkal.

Hogyan öltözködjünk nyáron?

A nők öltözéke praktikus és kellemes, a férfiaké kinszenvedés. Három és félkötőtess ki a férfiak nyári ruhája. A szövetek fényátbocsátó képessége.

(Arad, július 24.) Hosszu időközön át, egészen ennek a századnak az elejéig, főleg a női divat sokféle hóbortja ellen kellett az egészségtannak harcolnia. Az óriás kalap, a törnyos frizura, a magas, merev ruhagallér, a darázsvékonyaságra fűzött derék, a harangalakú szoknya, a hosszú uszály, a magas, vékony sarku cipő csakúgyan szöges ellentétben állott a legegyszerűbb higiénikus követelménnyel. Amit azonban nem hirt elérni sem okos szó, sem bölcs tanács, sem a karikatúristák gunyolódása, azt meghozta a terjedő sport-szenvedély. Ilyen természetellenes öltözködés szerencsére sportellenesnek bizonyult és néhány bátor amerikai s angol sportiady kezdeményezése letörte végre ezeket a divatörületeket. A jelenlegi női divat — főleg nyáron — orvosi szempontból alig eshet kifogás alá. A rövid haj, a vékony, szellős szövetruha, mely (igaz, hogy olykor kelletlenül jobban) fedetlenül hagy nyakat, kart és lábszárat, a fűző elhagyása, mely mint valami középkori kintzőeszköz összenyomortotta a belső szerveket és számos betegségnek volt okozója, a kényelmes és (legalább az angolszászoknál használatos) alacsony sarku cipő egészségtanilag csakis helyesülhetők.

Annál kevésbé lehet ezt állítani a férfiol-tözetről s most a férfiak felszabadítását kellene kiküzdni a helytelen divatszokások alól.

A ruhának morális s esztétikai szempontokon kívül az a feladata, hogy a bőrt támogassa legfontosabb funkciójában: a hőszabályozásban. Nyáron kell, hogy könnyen átvegye az izzadtságot és annak párolgását elősegítse, ne pedig akadályozza. A férfiruha szövetek pedig már magában véve is vastagabb szokott lenni a női kelmeknél, azonfelül még bélyessel is ellátják, a magasan gombolt mellény.

a szűk gallér és kézelő, a hosszú kabátujj és nadrágszár mind gátolja a levegő szabad áramlását és párolgását.

Friedberger, a berlini egészségügyi intézet vezetője összehasonlította egyik tanársegédjének és annak nejeének öltözetét:

Kor. Férfi: 33. Nő: 30.

Testhossz. Férfi: 170. Nő: 165.

Testsúly. Férfi: 65 kg. Nő: 60 kg.

Ruhaszúly. Férfi: 3229 gr. Nő: 741 gr.

Ruha alatti levegő hőmérséke. Férfi: 310. Nő: 270.

Relativ nedvessége. Férfi: 70. Nő: 55.

Az ember alig hinné, hogy ugyanegy fajta-hoz tartozó lényről, azonos éghajlati viszonyoknak való öltözködéséről van szó. Az állatok szőrruhája átlagosan a testsúlynak 1.4 százaléka: látnivaló, hogy a női ruha sokkal jobban közelíti meg ezt a természetes arányt, míg a férfi ruházata nyáron a testsúlynak 5, télen még 10 százalékat is kiteszi. De láthatjuk egyúttal azt is, hogy a férfiruha alatt levő levegőréteg valóságos trópusi klímának felel meg, míg a női testet kellemes magaslati éghajlatnak megfelelő levegő veszi körül.

Egészségtani szempontból figyelemmel voltak eddig a ruhaszövetek anyagára, vastagságára, a szálak görcsövi összetételére, a víz és levegő át bocsátási képességére. Friedberger most figyelmeztet egy eddig elhanyagolt tulajdonságra: a fényátbocsátási képességre. A régiak már ösztönszerűen valóságos napkultuszt üzték, a rómaiak külön „solarium”-okat építettek (a középkor e tekintetben is sötétnek nevezhető), de csak a legújabb időkben fejlődött ki a tudományos fényterápia és kiderült annak mikéntje is. Az ultraviolet sugarak ugyanis vitaminok képződését in-

H I R E K.

— **Mária özvegy királyné nevenapja.** Bucurestiből jelentik: Mária özvegy királyné születésnapja alkalmából tegnap Te Deum volt a patriarchátus templomában, amelyen Duca, Anghelescu dr., Lupu dr., Tatarescu és Hîotu miniszterek, valamint több tábornok és az államhivatalok vezetői vettek részt.

— **A jugoszláv királyi pár Constantaban nyaral.** Bucurestiből jelentik: Sándor jugoszláv király és családja augusztus hó folyamán Constantaba érkezik néhány heti időre. Fogadtatásukra már minden előkészület megtörtént.

— **Óriási hőség Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Bucurestiben ma újabb óriási hőség volt. Árnyékban 38 fok melege mutatott a hőmérő. Ezzel szemben Moldva északi részében és Bessarabiában kiadós eső esett.

— **Belgium tiltakozik a jóvátétel revíziója ellen.** Londonból jelentik: Az itteni belga követség fogadóestélyén a belga követ kijelentette, hogy Belgium semmilyen körülmények között nem mehet bele a német jóvátétel revíziójába, miután Belgium megerősödése és virágzása a német jóvátételtől függ.

— **Nyoma veszett Obregon ellenfelének.** Mexikóból jelentik: Moronez volt munkáspárti miniszter nyomtalanul eltűnt. Valószínűleg a vidéken rejtőzik, mert fél attól, hogy Obregon hívei megerőltetést követnek el ellene.

— **Bulgária lezárta a görög-bolgár határt.** Athénből jelentik: Politikai körökben nagy felháborítást keltett a bolgár kormány ama rendelete, amellyel betiltotta a határmenti forgalmat. A görög lakosok eddig sűrűn látogattak át a bolgár vidékre fa és vízszükségletük ellátására, most azonban agyonlövik azt, aki átlépi a határt. Miután a hatóságok minden felvilágosítást megtagadtak, a szófiai görög ügyvivő tiltakozni fog a bolgár kormánynál a rendelet ellen.

— **Rapid-vonat Bucuresti és Brassó között.** Bucurestiből jelentik: Pénteken helyezik forgalomba a Bucuresti-Brassó közötti rapid-vonatot, amely három óra alatt teszi meg a két város közötti utat.

— **Leszállítják a kenyérárakat Aradon.** Szombaton délután tart ülést Aradváros maximáló bizottsága. A bizottsági ülésen elsősorban a liszt- és kenyérárakkal foglalkoznak, amelyeket lényegesen leszállítanak, miután a buza ára mindinkább esik. Ezután a mészárosok áremelés iránti kérvénye kerül sorra, amelyet azonban előreláthatólag nem teljesítenek.

— **Szombaton nyílik meg az Ujságíró Klub.** Mindössze néhány nap választ már el az Ujságíró Klub megnyitásától, amely Arad egész társadalmának jelentős eseménye lesz. Szombaton délből fél tizenkettőkor történik a tulajdonképeni felavató ünnepség, amelyen a város társadalmának hivatalos képviselőin kívül részt vesznek a vidéki társszervezetek kiküldöttei is. Este fél tízkor nyílnak meg a Klub kapui a klubtagok hozzátartozói részére, egy gondosan összeválogatott program keretében. Bizonyosra vehető, hogy az Ujságíró Klub Arad társadalmának állandó találkozóhelye lesz. Az intézmény olyan méretű, amelyhez hasonló Aradon még nem volt.

— **Intervenció az utódállamokból kitiltott magyar tudományos munkák érdekében.** Budapestről jelentik: Az Est értesülése szerint a magyar kormány memorandummal fordul a Népszövetséghez az utódállamokba be nem engedett magyar tudományos munkák és folyóiratok ügyében. A Népszövetség szellemi együttműködési bizottsága 25-én tárgyalja a kérdést.

— **Leégett a prezsméri híres posztógyár.** Brassóból jelentik: Hétfőn délután borzalmas tűz pusztította el az Európaszerte ismert prezsméri híres posztógyárat. Az eddigi megállapítások szerint a tűz rövidzárlat következtében keletkezett és a hőségben hihetetlen gyorsasággal borította lángba az egész gyártelepet. Telefonhívásra Brassóból, Segesvárból, Kézdivásárhelyről és Predealról vonult ki a tűzoltóság s megfeszített erővel hajnali 6 órára sikerült lokalizálni a tüzet, amely ekkorra már befejezte katasztrófális pusztítását. A kár meghaladja a 60 millió lej. Mintegy 1500 munkás maradt kenyér nélkül.

Leverték a portugál katonai forradalmat.

A kormánycsapatok egész éjszakán át tartó ostroma után adták meg magukat a lázadók, akik egy erődbe zárkoztak be.

Lisszabonból jelentik: Csak most jutottak a nyilvánosságra egyes részletek a portugál forradalomról, amelyet a kormánycsapatok levertek. E hírek szerint a Sant Jorgerőd parancsnoka, Gonsalve tábornok jelentést tett, hogy a parancsnokságra alatt álló csapatok nem hajlandók a kormánynak engedelmessé válni és tisztjeiket megakadályozták abban, hogy belépjenek a citadellába. Amint a hadügyminiszter erről értesült, azonnal parancsot adott a kormánycsapatoknak, hogy verjék le a lázadókat. Időközben a fellázadt katonaságnak sikerült hatalmába kerítenie egy kaszárnyát az erőd szomszédságában. Ezt azonban hamar ki kellett üríteniük, mire a lázadó csapatok bezárkoztak a citadellába, amelyet a kormánycsapatok egész éjjel ágyútűz alatt tartottak, míg szombat reggel nyolc óra

kor a lázadók megadták magukat. A kormánycsapatok nyomban megszállták az erődöt. A lázadó tiszteket valószínűleg deportálják. Lisszabonban teljesen helyreállt a rend és a nyugalom. Az erőd parancsnoksága közli, hogy a felkelők közül négyen meghaltak és harmincan megsebesültek. A felkelésben a legénységen és polgári személyeken kívül kilenc tiszt vett részt. Vidékről is érkeztek jelentések felkelésekről, de ezeket is elfojtották és a rendőrség befoglalta a lázadók kiáltványát.

Lisszabonból jelentik: A katonai zendüléssel kapcsolatban a kormány eddig 24 tisztet, 25 altisztet és 171 polgárt vettett őrizetbe. Valamennyit az afrikai portugál gyarmatra száműzik.

— **Interpellációk a magyar parlamentben.** Budapestről jelentik: Ma utolsó, formális ülést tartott a képviselőház, amelyen több interpelláció hangzott el. Pakóts a MÁV vasutigazgatósági palotájának leégése ügyében szólalt fel és kijelentette, hogy tudomása van arról, hogy az égés alkalmával eltűntek a MÁV villamosítási tervei. Dessewffy államtitkár kijelentette, hogy nem tud az ügyről, de informálódni fog. Budai Dezső interpellációjában elmondja, hogy a napokban a Maglódi-úton gyűlésező „Sasok”-at a szociáldemokraták kövekkel dobálták. A képviselő egy nagy követ helyez a ház asztalára bizonyítékkul, majd kijelenti, hogy a baloldali szervezte meg a tüntetést a jobboldali szervezet ellen. Sztranyovszky belügyi államtitkár válaszában vizsgálatot ígér és kijelenti, hogy a Sasok alapszabályszerűen működő egyesület, amely engedélyt kapott a gyűlésre. Peyer Károly a lakbérérmelés kérdésében interpellált, mire Vass József népjóléti miniszter kijelentette, hogy a kormány nincsen abban a helyzetben, hogy a lakbérérmelést meggátolja. Az interpellációk befejeztével a ház október 16-ig berekesztette ülészeit.

— **Árlejtés a nyári színház villanyfelszerelésére.** Ma délelőtt tartották meg a nyári színház villanyfelszerelésének szállítására kiírt árlejtést. A beérkezett ajánlatok közül a legolcsóbb Koch Dániel műszerész ajánlata volt.

— **Csernoch János halálának évfordulója.** Budapestről jelentik: Holnap lesz Csernoch János hercegprímás halálának évfordulója. Ez alkalommal az ország valamennyi templomában gyászmisét rendeznek.

— **A német dalosok Budapesten.** Budapestről jelentik: A Budapesten vendégeskedő 2000 német dalos ma hangversenyt adott a Kossuth Lajos-téren. A hangverseny után a német követség nevében Renzler követségi tanácsos tartott üdvözlő beszédet, amelyben kijelentette, hogy a legszebb dunai városban üdvözli honfitársait és ama reményét fejezi ki, hogy ez a látogatás megerősíti a magyarok és németek között fennálló barátságot. Ezután a stuttgarti német szövetség meghívta a magyar dalosszövetséget Stuttgartba, majd német és sváb dalokat énekeltek.

— **A bécsi Schubert-ünnepély sörstatisztikája.** Bécsből jelentik: A statisztika megállapítja, hogy a dalosok vendégsége két és fél millió literrel emelte az osztrák főváros sörfogyasztását és napi 150.000 párral a virsli-fogyasztást. Az összes vendégek husz millió schillinget költöttek ottlétük alatt.

— **A MÁV kocsiját rádióval szerelik fel.** Budapestről jelentik: Ma megkezdték a rádió felszerelést a vasuton és a pályaudvarokon. Ösztől kezdve minden vasuti kocsiiban hallható lesz a rádió, amit eddig csak Ausztriában és Kanadában vezettek be.

— **Forradalom és sztrájk Argentínában.** Buenos Ayresből jelentik: Argentína elnökhelyettesének halála miatt az ország több részében forradalom és sztrájk tört ki. A telefon és táviratforgalom megszakadt, a villamosmunkások sztrájkot proklamáltak. Több helyen az üzleteket lerombolták, mire a kormány erőyes rendszabályokat léptetett életbe.

— **Kártérítés a néma fiu véérért.** Budapestről jelentik: Érdekes ügyben hozott ma ítéletet a budapesti bíróság. Még két évvel ezelőtt történt, hogy Lebovits Ignác cipészmeister súlyosan megbetegedett, úgy hogy csak vérátömlesztéssel lehetett rajta segíteni. A nagybeteg mester felesége a kórházba vitte Kun József nevű siketnéma inasukat és kifejtette, hogy az inas véret lehet átömlesztetni. Az inas néma lévén, nem tudott tiltakozni. A műtét után a fiu sokáig betegeskedett, mire apja beperelte a cipészmeistert. Az ügyben ma hozott ítéletet a bíróság és kötelezte Lebovicsot, hogy 250 pengő kártérítést fizessen ki az inasnak.

— **A politizáló diákokat zárják az egyetemről.** Londonból jelentik: Az egyiptomi alkormány felfüggesztése miatt számos egyetemi hallgató tüntetést rendezett. A Kultuszminiszter ezért ma rendeletet adott ki, amelyben elrendelte, hogy a politizáló egyetemi hallgatókat zárják ki az egyetemről.

Julius 29-én a ligetben nagy szinésznapi. Mindenki ott legyen!

— **Egy szökött fegyenc vérengzése.** Berlinből jelentik: Egy Flattau nevű fegyenc megszökött tegnap a börtönéből és felkereste a feleségét, akit elítélése okának tartott. Flattau közben revolvvert szerzett, amellyel rálőtt feleségére, akit azonban nem talált. Az asszony segélykiáltására egy fiatalember rohant elő, akit a fegyenc lelőtt, majd a ház egy másik lakóját sebesítette meg. Közben értesítették a rendőrséget, mire Flattau a padlásra menekült, ahol eltorlaszolta magát és két óra hosszat lövöldözött a rendőrökre. Végül a rendőrök a háztetőn keresztül intéztek ellene rohamot. Amikor Flattau látta, hogy nem tud megmenekülni, megadta magát. A szökött fegyenc zsebében nagymennyiségű töltényt találtak.

— **Amatőr-soffőrök vizsgálja az aradi rendőrség.** Ma délelőtt soffőrvizsga volt az aradi államrendőrségen. A vizsgán 101 vizsgázó jelent meg. A bizottság elsősorban az amatőröket vizsgálta le, akik közül az ismertebbek a következők: báró Neuman Ferenc, Leipnicker Andor kávéháztulajdonos, Gyöző György textilgyári igazgató, Karácsonyi Sándor kávéháztulajdonos, Leipnicker Béla kávéházi igazgató, Vulcu Maxim gépgyáros leánya, Székely József fakoreskedő, Popoviciu tornyai jegyző felesége, Burza Cornel vaskoreskedő, Brasch Elemér és Góth Ede, akik mind sikeresen levizsgáztak.

— **Pazar felszerelésű tombolasátor várja a nyomdászok augusztus 5-iki kerti ünnepélyén a közönséget.** A mai gazdasági válság dacára a kereskedők és vállalatok humanizmusát jellemzi, hogy szebbnél-szebb és értékes tárgyakat adományoznak a jótékony célt szolgáló mulatság anyagi sikerének előmozdítására. Az ujaradi Kornett-vendéglőben tartandó kerti ünnepély rendezője egy szenzációs attrakcióval lepi meg a mulatságon résztvevőket.

— Szörnyet halt egy kiváló angol pilóta. Londonból jelentik: Az angol aviatika egyik reménysége, Warwick pilóta halálos szerencsétlenség áldozata lett. Warwick Délskóciában New Castle-ből Glasgow felé repült és az uton, Feebles közelében lezuhant és szörnyet halt.

— A nyugdíjasok figyelmébe. Az állomáson fizetett volt MÁV nyugdíjasok július havi illetményeiket e hó 27-én és 28-án, azaz pénteken és szombaton vegyék fel. Özvegy Jenei Zsigmondné Simeria (Piski) állomás pénztáránál 7659 lejt felvehet. — A z e l n ö k s é g .

— Sorköteles ifjak figyelmébe. Az aradi államrendőrség katonai ügyosztálya felszólítja azokat az 1929-es kontingensbeli ifjakat, akiket a lovassághoz, vagy tüzérséghez osztottak be, hogy holnap, július 25-én, mutassák be a pénzügyigazgatóság nyugtáját a befizetett 12.000 lejes illetékről. Ha ezzel nem rendelkeznek, akkor holnapig a következő aktákat adják be: 1. A város szegénységi bizonyítványát. 2. A pénzügyigazgatóság kivetését a globális adóról. 3. Azok, akik 10.000 lejes aluli jövedelemmel bírnak, a pénzügyigazgatóságtól szerezzenek erre vonatkozólag igazolványt és azt nyújtják be. Ha az előirt feltételeket nem teljesítik, elvesztik kedvezményüket és más fegyvernemhez osztják be őket. A rendőrség egyben felhívja azokat az 1929-es és idősebb korosztályhoz tartozókat, hogy tanulmányi felmentésük ügyében augusztus 10-ig adják be a sorozási törvény 52. és 53. paragrafusában előirt aktákat.

— Felrobbant Aradon egy aszfaltozó gép kazánja az uccán. Ma délelőtt tizenegy órakor az Óvár-téren kigyulladt az egyik aszfaltozó gép kátránytartalma, amely hatalmas detonációval felrobbant. A fekete füsttel égő kátrány nagy riadalmat okozott a városban. Az elősiető tűzoltók egy órai munka után eloltották a tüzet, amelyet a munkások végzetlensége okozott.

— Két hónapja dobog egy kioperált csirkeszív. Szegedről jelentik: Az egyetem biológiai intézetében két hónappal ezelőtt kioperáltak, kísérleti célból, egy csirkeszívet. A szív két hónap óta állandó ritmussal dobog a vérplazmával telt edényben. A vérplazmát a szív egyenlő időközökben szorítja ki.

— Jelentkezzenek a katonai ügyosztályban. Az aradi államrendőrség katonai ügyosztálya felhívja a következőket, hogy leszerelési könyvükért (Livretul) jelentkezzenek az ügyosztály hivatalában: Muntean Gheorghe, Iatlina Gheorghe, Dragan Iosif, Szilbereisz Antonie, Vértseg Ioan, Belazi Alex., Lengyel Andrei, Santa Francisc, Opletan Ludovic, Csuhsimich P., Conta Emilian, Halmagian Alex., Popovici Petru, Töltésy Iosif, Békési Francisc, Adelman Balint, Kozsinek Elemér, Zalay Alex., Szabó Gheorghe, Regesi Stefan, Petru Gheorghe, Paltan Teodor, Senhardt Lauren, Dehelean Ioan, Emaistiu Nicolae, Gárdos Andrei, Clutar Iosif, Banca Iuliu, Lucutia Floria, Büchler Henrich, Bérczi Alexandru, Alda Gheorghe, Iliszen Antoniu, Aurelian Ioan, Gyulai Francisc, Dula Nicolae, Freisinger Sebestin, Kempl Payel, Runch Carol, Sándor Pavel, Stanoiu Adalbert, Suchanski Antonie, Vasvári Ioan, Zimmermann Ferdinand, Zsiloran Gheorghe, Scharntner Alex., Sovin Petru, Mihlovici Iuliu, Mihut Vasilie, Kling Iosif, Ketz Stefan, Caracioni Pavel, Hanec Stefan, Halász Francisc, Greman Iosif.

— Korunk július havi száma. A Dienes László szerkesztésében megjelenő Korunk eddigi gyakorlatához híven az idén is, dupla számot adott ki a nyári hónapokban. A július—augusztusi szám ezek szerint, már terjedelménél fogva is kétszeresen oly gazdag, mint az egyéb havi számok. A Korunk-nak július—augusztusi dupla száma még fokozottabban folytatja azt a kulturmunkát, amelyet eddigi számaival oly eredményesen folytatott. A Korunk havonta jelenik meg 80 oldalon. Előfizetési ára egy évre 860 lej, félévre 460 lej, negyedévre 250 lej. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Cluj, Atr. A. Muresanu 34.b.

— Makulatura papír. tiszta újságnélapok, csomagolási célra, 5 kilogrammos kötegekben olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— RÁDIÓ-MŰSOR. Szerda, július 25. (Romániai idő.) Wien—Grác, 22. Hangverseny. — Berlin, 23.30. Szórakoztató zene. — Boroszló, 17.30. Szórakoztató zene. — Frankfurt a. M. 17.35. Hangverseny. — Leipzig, 23.15. Kabaré. — Milano, 22.45. Zenekari hangverseny. — München, 23.10. Táncczene. — Nápoly, 21.50. Szimfonikus hangverseny. — Pozsony, 21.10. Vidám est. — Prága, 22.40. Tamburcahangverseny. — Róma, 22. Olasz zene. — Stuttgart, 21. Kwartett. — Zágráb, 23. Gramofonzene. — Budapest, 10., 13. és 16. Hírek, közgazdaság. 18.45. Hangverseny. 23.15. Szalon trío.

Véres vasutassztrájk Délindiában.

Százezer vasuti munkás proklamálta a sztrájkot és erőszakosan megakasztják a forgalmat. — Véres összeütközések a rendőrséggel.

(Madras, július 24. A déli indiai vasutársaság munkásai általános sztrájkot proklamáltak. A sztrájk közel 100.000 vasuti munkásra terjed ki. A sztrájkoló vasutasok lehetetlenné teszik a szükségforgalom fentartását is, amennyiben mindenütt megszállták a vasutvonalakat és tanyát ütöttek a sineken. A rendőrség messzemenő intézkedéseket fogantatosított a vasuti forgalom biztosítására. A sztrájkolókat vezéreit letartóztatták.

Madrasból jelentik, hogy az indiai vasutassztrájk egyre véresebb formákat ölt. Ma véres összeütközésre került a sor a sztrájkoló és a rendőrség között. Ez alkalommal kilenc sztrájkoló és egy európai rendőr áldozatul esett a zavargásoknak. A benszüllött rend-

Ha ma megrendeli az
„ARADI KÖZLÖNY“-t
!! INGYEN KAPJA !!
Az előfizetést csak 1928. aug. hó
1-től számítjuk.

őrök a sztrájkolókat közül kilencet többé-kevésbé súlyosan megsebesítettek. A sztrájkolókat azt a módszert követik, hogy a vasuti sinekre vetik magukat és így akarják a vasuti közlekedést megakadályozni.

A mai véres összeütközést az okozta, hogy amikor a rendőrség felszólította a sztrájkolókat, hogy keljenek fel a sinekről, azok nem engedelmessé váltak és fejszéssel megtámadták a rendőröket, akik azután a tömeg közé lőttek. A sztrájkolókat több vasuti állomást megtámadtak és szétromboltak. Több vonalon megszakadt a táviróforgalom. Madrasban körülbelül ötven sztrájkolót letartóztattak.

Irodalom és művészet

Egykori aradi kardalospól

Magyarország első hőstenoristája.

(Arad, július 24.) Husz esztendővel ezelőtt az aradi színtársulat férfi kórusában köpcös, kis fiatal, „parasztképi” legény énekelte a tehó-primet. Különösebben senki sem ügyelt rá. Nem is nagyon adott alkalmat erre. Szerény volt és törekvő a társulat névtelenjei között, de föltünni, föltünni... azt igazán nem tudott. Háromnegyed év múltán eltűnt. Vidéki szerződés, senki sem hallott róla, hánykolódás, vérzivatar, újra itthon s mintegy öt esztendeje új tenorista nevet jegyeztek meg Budapesten: Halmos Jánosét. Az egykori kis szürke kardalos nevét, akiről bizony annak idején Mariházy Miklós azt mondta: „mit is akar maga barátom a színésztől?...”

S ez a „mit is akar maga barátom” ma Magyarország első hőstenoristája, ősszel a budapesti Operában énekel.

Élénkebb a visszaemlékezés Halmos Jánosra Aradon, ha elmondjuk, hogy azelőtt Havancsák volt a családi neve. Havancsák néhai aradi csizmadia fia, a még ma is élő Havancsák kávésnak unokaöccse, rengeteg aradi egykori cimborája, akik innen is, onnan is köszöntik, üdvözlők a kávéházban ezt az egyszerű alakot, a nagy énekest, aki édesanyja látogatására érkezett néhány napra Aradra.

Oly szimpla és polgáris ember, mintha a színpadi világban az egyszerűség szertartása lenne az alap mentalitás. Üdvözlő barátai erősítgetik: tipusa az igazi jó fiúnak. Ez meg is látszik rajta és érdekes, oly restelkedés nélkül beszél a díctelen kezdetről, nem mintha hivatkozna a karrierje mai ragyogásában, csak egyszerűen elmondja, hogy bizony nem sikerült mindjárt minden.

— Igen. 1908-ban buzgón fujtam a kórust Aradon. Emlékszem, Kertész Dezsővel robotoltam együtt. Ej, de sokan jeszttettek, hogy mit is akarok a színpaddal. Temesváron Pajor egyedül engem vesézett, a parasztyereket, de dolgoztam és nekifeküdtem a tanulásnak s ősszel Aidát, Carment és Troubadurt fogom énekelni a budapesti Operában. Ez husz esztendő koronája. Legutoljára a Cárévic s azelőtt a jazz-operett: a Huzd rá Jonny! volt a műsorom a Városi Színházban. Nagyon szerettem volna most énekelni szülővárosom közönsége előtt, de hiába, rem kapok engedélyt. Eztán elhallgat és nem is akar többet magáról beszélni.

Kétségtelen, ma ő Magyarország legelső olasz hőstenorija. Akik régebről ismerték, mondják, hogy kitanult címfestő. Álmod, vágyak, színészet, karrier... (—6.)

* Ma este az aradi színtársulat nem tart előadást a Mersz-e Mary előkészületei és próbái miatt.

* Az aradi színházi iroda hírei. Csütörtökön már ismét új operettet prezentál az aradi közönségnek a színház igazgatósága: a Budapesten diadalmas sikert aratott Mersz-e Mary nagyszerű kiállítású operettet mutatja be a társulat. Annyi látványosság, trükk, finom humor, szeriozítás vonul fel a Mersz-e Maryben, hogy ez kétségtelenül az operettek gyöngye és Aradon is szenzációs sikert fog aratni. Betegh Béby alakítja a darab remek női főszerepét. Pally Mancsi, Szepessy Edith, Dancs Ica, Galetta Ferenc, Deésy Jenő, ifj. Szendrey Misi, Kallós, Kun és Kövály viszik sikerre a többi figurákat. Galetta rendezése a trükkök egész sorát hozza, Gellért Pál ügyel az üde és finom muzsikára. A Mersz-e Maryt három estén játssza a társulat. Jegyek a téli színház pénztárában, az előadás megkezdése előtt a nyári színház pénztárában válthatók.

* Mindenki ott lesz az aradi színésznapon, amely július 29-én lesz az aradi városligetben. Ma délelőtt társulati gyűlést hívott össze Szendrey Mihály színiigazgató, amelyen fölhívta a tagjait, hogy az aradi jótékony nőegyletek és egész Arad társadalmának támogatásához híven, ők is a legnagyobb buzgalommal igyekezzenek segítségére sietni a szorult helyzetben lévő igazgatóságnak. Tehát ugyszólván egész Arad él és mozog az aradi színésznapon sikeréért, amely valóban pazar sikerűnek ígérkezik. Mint ismeretes, az aradi jótékony nőegyletek elhatározták, hogy teljes erejükkel igyekezzenek majd előbbrendíteni az aradi színésznapon sikerét. Elsősorban a közönség élmezőnyéről fognak gondoskodni, de résztvesznek majd a sorsolásban is, amely már egymagában is külön szenzációt alkot. Ugyanis kisorsolásra kerül 24 ezer lej értékben egy elsőrendű, 16.200 lej értékben egy másodrendű páholybérlet, 5600 értékben egy elsőrendű, 4600 lej értékben egy másodrendű, 3000 lej értékben egy harmadrendű szöllyebérlet. De ezenkívül is értékes nyereménytárgyak lesznek. A nagyvendéglő terraszán szabadszínpadot állítanak fel, délután 5—11-ig kabaré, színelőadás, hangverseny fogják szórakoztatni a közönséget. 7 órakor külön színpadon nagy gyermek-kabarét, mesedélután, Arad gyermek-szépe választást tartanak, ahol a gyermekek szavaznak a jegy mellé kapott szavazójeggyel. Továbbá moziféltét is készítenek a közönségről, hivatalosak az ünnepélyre Josephine Baker, Pat és Patathon. Ezenkívül póznamászás, zsákbutítás, szerencsekerék, lepényevés, karikadobás, szerencsehalászat stb. s a különböző attrakciók egész sorozata vonul fel az ünnepélyen, amely mindent egybevetve, pompás szórakozási alkalma lesz Arad közönségének.

Beszélgetés Bicsérdy Bélával Aradon.

Eljött megnézni a Marost, amely nagyon megnyerte tetszését. Bizalmas hiveinek előadást fog tartani.

(Arad, július 24.) Szemtől szemben Bicsérdyvel! Nem a legendás romantikájú Ada-Kaleh-szigetén, itt Aradon. A keret azonban itt is stílusos volt. Aludtél és barack, virágillat, természet, vacsora kűnn a Pauszárkertészetben, Zsigmondházán.

Sohh nem láttam Bicsérdyt, de így képzelem el. Választható, mondhatnám tudákos kifejezésekkel igyekszik állandóan éreztetni fölényét, mert — mint hirdeti — olyan tudományok birtokában van, amelyek kortátlan fizikai és lelki teljesítményekre képesítik. Ezért meg kell éreznem a páthoszt és meg kell hajolnom, hisz én laikus vagyok, akiket a Mester nem gyűlöl, csak megvet, mert olyan dolgokba fűtik az orrukat, ahol a bázis ugyszólván semmi. Ezeket mondta el nagy tömörséggel, de annál furcsább aláfestésekkel a Mester hirtelenében a kérdéseimre, amelyekre úgy folyt belőle a szó, mintha a tanító az összedást magyarázná az iskolában. Például arra a kérdésemre, hogy vajon mi a csuda rozsdásodik be a bicsérdizmus gépezetében, a mikor egy-egy bicsérdista elpatkol, a következőket jelentette ki a Mester:

— Az ember tudja, hogy a bicskával faragni lehet. Vesz egy bicskát és vesz deszkát. Faragja, faragja, a végén elfogy a deszka és nem lesz belőle sehogysém kredenc. Az ember tudja, hogy a bicsérdizmus hasznos, de nem tud élni vele és megtörténik ekkor a katasztrófa. Ezért aztán alaposan tanulmányozni is kellene az alapot adó munkáimat, amelyek megmutatják az igaz utat. Mert én rávezetem az embert az életfolyamat állandósítására...

— Tehát kilátásba helyezi a matuzsálemi kort?...

— Sőt annál is többet. A munkateljesítmény és a természet tudományaihoz való alkalmazkodás egy nivón tartása garantálja az életfolyamat állandósítását...

— Most 57 éves vagyok, munkaképesebb, mint 42 éves koromban és szellemileg fittebb mint 35 éves koromban. Többrendbeli gyógyíthatatlan betegségeből kiláhattam, hajzatomat visszanyertem. Élő példa a feleségem — és ekkor rámutat egy kis törékeny női alakra — ő is gyógyíthatatlan volt. Ma kutyabaja. Nővére előrehaladott kora ellenére fájdalom nélkül szült és mindenre találó gyógyírt, mert természetes életmódot diktáltak mindenütt...

Aztán elmondotta még, hogy 800 oldalas nagy ismeretterjesztő munkán dolgozik, a sok meghurcolástól egész visszavonultan él családjával Ada-Kaleh szigetén. Aradra tisztán baráti látogatás céljából jött, meg a Marost megnézni, mert szelíd folyónk külföld is megnyerte tetszését. Barátait holnap összehívja és ismertetni fogja előttük a „tan“ újabb vívmányait.

A felesége ugyszólván le nem veszi szemét a Mesterről. Bámulatosan rajonghat érte. Néha-néha beleszól a férje szónoklásába és épolj emelkedett tónusú, csupa lelkesedés, minden szava, mintha megtisztelve érezné magát azzal, hogy ilven förie van...

A Mester végül kijelentette, hogy sohasem lehet beteg, sem ő, sem a felesége, a Jolánka, halál nem leskelődhet rájuk, legfeljebb egy lepoty-tyanó téglá, vagy más cefé alakjában, de lehet, hogy a Mester még a vízbefulás ellen is fokhagymát eszik... (s-6.)

A szegedi színház tanyai előadásokat rendez.

Tanyai magyarok véresre tapsolták a kezüket a „Piros bugyellár“ előadásán, — A szegedkörnyéki tanyák népe Thália rögtönzött templomában. —

(Szeged, július 24.) Vasárnap szokatlan feladatra vállalkozott a szegedi színház. Tarnay Ernő direktor vezénylete mellett kivonult a szegedi színház a szegedi tanyák közé a 72.000 holdas 60 kilométeres szegedi határba színházat játszani. Százhuszonhat éve működik színház Szegeden, de ez volt az első eset, hogy a színház kimozdulva a városból a tanyákra ment játszani.

Évtizedeken át mindent elkövettek, hogy a tanyai parasztot becsábítsák a szegedi színházba, de minden propaganda eredménytelennek bizonyult. Hiába volt dobszó, plakát, autbuszjárat, kisvasut a tanyai paraszt csak hetivásárkor kocszított be a városba. Mahomed nem jött a hegyhez, hát a hegynek kellett Mahomedhez menni és így a szegedi színház is kivonult a tanyákra. Tarnay Ernő igazgató vezette fel először a tanyai előadás gondolatát és Somogyi Szilveszter polgármester, valamint Pálffy József tanácsnok, a Városi Színház intendánsa nagy lelkesedéssel karolták fel a tervet és a színházi szezon végén megrendezték az első tanyai előadást.

A város két autbuszt bocsátott a színház rendelkezésére. A kulisszákat, a ruhákat, a kellékeket hatalmas ládákban már napokkal elébb kivitte a tanyai vasut Alsótanya-Központra. A tükárság kibérelte a központi gazdasági egyesület nagytermét, ott díszítőt és asztalost rendelt ki — színpad kovácsolásra.

Szabályszerűen megépítették a színpadot, csak épen rivaldát nem tudtak varázsolni, a színpadi világitást pedig egy hatalmas petroleumlámpa jelképezte...

Nem kellett sok reklám, elővételben kel-

tek el az ülőhelyek. Amikor a rögtönzött csürszerű öltözöben munkához láttak a színészek, megkezdődött a tanyai szekerek felvonulása az első tanyai „színház“ elé. Szekéren és gyalogosan több mint ötszázan gyűltek a tanyai színház elé és sokan voltak olyanok a tanyai magyarok között, akik még Szegeden sem voltak soha, akik egész életüket itt élték le a tanyai rétek, szérük és portengerek között...

Egy szabadkai határból bevándorolt magyar így állt meg asszonyával a kisasztal előtt:

- Látott-e kend már színházat valaha?
- Soha még...
- Hát mozgóda vót-e már?
- Soha még...

És a hatvanéves öreg magyar bevonult asszonyával az első tanyai színházba.

Ötvenfilléres helyárakkal 100 pengőt szedte be a pénztár. A város erre az első tanyai előadásra tekintélyes összeget fizetett rá, de a jövő szezonban rendszeresíteni akarja ezeket az előadásokat. Szeged ki akarja venni a színházat a tanyák közé.

Mozdulatlan csendben várta a tanyai közönség a Piros bugyellár. Tarnay igazgató lépett először a „függöny“ elé és üdvözölte az első tanyai színház, első közönségét. Amikor kijöttek a színészek, a közönség csak nagyon lassan melegedett fel. Ilyen skót publikumot még Szegeden sem lehet találni, mordogatták a színészek. De aztán az első számok után, amikor Patkós Irma (Török Zsófi) és Tolnay Andor (Csillag Pali) rákezdett a régi nótákra, egyszerre kitört a lelkesedés. A tanyai közönség szabályos vastapsokat rendezett és a végefelé a tanyai legények a színészekkel együtt táncolták a csárdást a túltömött állóhelyen. Hallatlan sikere volt a hattagu zenekarnak, amelyet Beck Miklós dirigált.

... A 72 ezer holdas, 60 kilométeres szegedi határban vasárnap este nem beszéltek másról a tanyai magyarok, minthogy a szegedi színház kiment a szegedi tanyák közé.

Mussolini nyilatkozik

Nobile expedíciójáról.

„Meg kell várnunk a vizsgálat lefolytatását és csak akkor ítélkezünk.“

(Az Aradi Közlöny római tudósítójának távirata.) A minisztertanács mai ülésén Mussolini nagyszabású expozét tartott, amelyben a Nobile-expedícióval is foglalkozott. Kijelentette, hogy Nobile sarki expedíciója izgalommal s fájdalommal töltötte el az olasz népet. A végleges ítélet meghozatala előtt azonban meg kell várni a vizsgálatot. Ezért csak tiltakozni lehet az olaszellenes vihar ellen, amely az expedíció vállalkozóira rázudult. Csak akkor lehet az expedícióra és segítőakcióra vonatkozólag megejtetni az objektív vizsgálatot, ha majd az eltűnt hajótörtek felkutatására minden kísérlet megtörtént. Ezt a vizsgálatot Olaszországban, olaszok fogják vezetni. Mussolini ezután köszönettel emlékezett meg a Krasszin jégtörő parancsnokai és legénysége teljesítményéről, majd kegyelettel beszélt a két halottról. Malgreen professzorról és Pomeléről.

A milánói jelentések szerint most derült ki, hogy a Krasszin, mielőtt elérte a Viglieri-csoportot, hajócsavartörést szenvedett és motorkapacitása ezer lóerővel csökkent. Így hajszálon mult, hogy nem kényszerült a jégmezőn vesztegelni, amely esetben a hajó 140 utasa a tenger martaléka lett volna.

Az esti római jelentések szerint Diagi, az Italia rádió-távírasza felesége egészséges leánygyermeket szült és ezzel várja most férjét. Diagi határozott kívánsága, hogy a leánykát Itáliának nevezzék.

Vezetéknevet kapnak a törökök.

Az angorai kormány folytatja a muzulmánok civilizálását.

Angorából jelentik: A törökök gyorsan átvették a többi európai népek szokásait, de még mindig maradt egy-egy ősi, ázsiai hagyományuk. A modernnek, akik most az élen vezérkednek, azon vannak, hogy ezeket a csökevény szokásokat minél előbb levetkőzzék. Például ismeretes, hogy a törököknek voltaképp nincs is valódi vezetéki nevük. A nép Mahometnek, Osmanak, Musztafának nevezi gyermekeit. Ha mindenáron meg akarják különböztetni magukat másoktól, vagy ha híres személyiségekről van szó, akkor a keresztnévükhez hozzáteszik annak a helységnek vagy városnak a nevét, amelyből származnak. Így Tocati Ozmár azt jelenti, hogy ez az Ozmár Tocati nevű helységből származik. Gyakran jelzik az embereket egyes tulajdonságukról is, hajlamukról, erényükről, vagy hibájukról. Volt két nagy vezérjük, mind a kettőt Mahomet Ruth-nak hívták. Az egyik neve neve mellé odabiggyesztették ezt a szót: „Muteretzin“, ami azt jelenti, hogy fordító, mert az illető sok könyvet fordított le franciából török nyelvre.

Most a haladó kormány azt követeli, hogy ez a szokás általánossá váljék. Törvényrendelettel el, hogy minden török válasszon magának vezetéket, mely lehetőleg azt a helyet jelölje meg, ahonnan származik, vagy családja történetére, őseinek foglalkozására vonatkozzék. Törökország legelső fia Kemal Musztafa pasa szintén választani tartozik valamely nevet, mert noha két neve is van, vezetéke azonban eddig még nincsen.

NYARAI Ó ÉS FÜRDŐZŐ ELŐFIZETŐINK-NEK, valamint olvasóinknak lapunkat a postahelyegkülönbözet megtérítése ellenében hárhová utána küldjük. Kérjük ez ügyben a kiadóhivatalhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak napenkénti pontos feladásáról gondoskodik.

Sárga kanna, fekete sávval

Elpusztulnak legyek, szúnyogok, hangyák, poloskák, svábbogarak, molyok, bolhák stb.

Óvakodjunk az utánzatoktól! Csak eredeti, plómbált Flit-kannát fogadjunk el!

Kizárólagos vezérképviselő:
Drogherie Standard
Széchenyi u. 2. Szécsényi Zoltán

3619

A TÖKÉLETES PATKÁNY ÉS EGÉR IRTÓ SZER

Ratona

Egy üveg ki-
pusztítja há-
zából az összes patkányokat és egereket!!!

KAPHATÓ
gyógyszor-
rakban és dro-
geriákban !!
ÁRA 115 LÉF

Chemorom Institut Chimie, Satu-Mare

= Elkészült a vámtarifa revíziója. Bucu-
restiből jelentik: A vámtarifa revíziós munká-
latai befejeződtek. A kiküldött bizottság szer-
dán ülést tart és ez alkalommal átadja a mi-
nisterelnöknek munkálatairól szóló jelenté-
sét. A revíziós törvényjavaslat ősszel a parla-
ment elé kerül ratifikálás végett és azután sor
kerül az új kereskedelmi szerződések meg-
kötésére.

= Mi a lipcei vásár? A körülbelül 700 éve fem-
álló lipcei mintavásár ma a világ legnagyobb árumin-
tavására. E vásárt évente kétszer tartják meg: már-
clus elején, és augusztus végén. A legutóbbi lipcei
mintavásár 1928. márciusában volt. A vásár célja az,
hogy a gyárosok különféle áruikat és termékeiket, kü-
lönösen az újdonságokat, mintaképpen kiállítsák, ame-
lyek nagykereskedők és viszonteladók által megtekint-
tétven, szállítást megbízásokat eredményezzenek. A
vásár kizárólag a kereskedők közötti forgalmat bonyo-
lítja le, magánszemély részére eladás nem történik. 55
eladási palota és 15 kiállítási csarnok kizárólag e célt
szolgálják. A vásár a modern ipari termelés minden
ágát felöleli és teljesen nemzetközi. A legutóbbi vásár
155.000 látogatója közül 23.130, a 10.000 kiállító közül
pedig 655 külföldi volt. A lipcei vásár minden ország
gazdasági vevőköreinek, a legelőnyösebb alkalom a
kvalitáson német árut megismerni és ugyanúgy mint
kiállítónak, saját országának termékeit a vásár német
és nemzetközi látogatóival még közelebről megis-
mertetni.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Județului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

FELHÍVÁS.

Mivel egyik ügyfelem, az Alexander és Tsa
aradi „Angyal” drogériába betársulni óhajt, felké-
rem a cég összes hitelezőit, hogy követeléseiket
irodamba 8 napon belül annyival is inkább jelent-
sék be, mert ellenkező esetben azokat nem fogom
figyelembe venni.

Dr. Hentiu György.
ügyvéd, Ineu Jud. Arad.

3315

ÉRTESÍTÉS.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy

női és férfi fodrászüzletemet

Str. Mărășești 4. szám alól Str. Mărășești (Kossuth-u.)
8. szám alá HELYEZTEM AT.

További szíves pártfogást kér:

REMSZING VENDEL.

Főtér közepén
(Minorita templommal szemben)

**nagy üzlet-
helyiség,
júli. hó 1-re kiadó.**

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Kibékültek a petróleum világhatalmasságai.

Az orosz petróleum szuverénítésének vége.

A nemzetközi gazdasági életnek nagy szenzációja van: az angol és amerikai petróleumtrösztök megegyeztek egy közös ár- és produkciós politika körvonalában. Ezt a hirt ebben az apodiktikus formájában még cáfolják ugyan és sokan nem hisznek ennek a békének a létrejöttében. Annyi bizonyos, hogy Amerika a gazdasági hegemoniát teljesen el akarja ragadni Angliától. A petróleumháború csak egy fejezete volt ennek a nagy harcnak. És mindenestre jellemző, hogy Anglia hátán a legextrémebb kapitalizmus, az amerikai Rockefeller-tröszt egyezett meg az orosz szovjettel. A Shell Company, az angol-Holland petróleumérdekeltségek vezető vállalata, illetve annak elnöke, Sir Henry Detterding ki is adta a jelszót: „Ne vegyetek lopott petróleumot”.

Sir Henry Detterding a nagy lármával akarta Oroszországot arra kényszeríteni, hogy nyersolajexportját továbbra is a Shell Company utján bonyolítsa le. Mikor ez nem sikerült, mikor látnia kellett, hogy az amerikai tőke saját befolyása alá vonta Oroszországot, nem minden siker nélkül spekulált Detterding a kommunista veszély kihasználására.

Amerika természetesen rom szíve parancsára hallgatott, amikor közeledett Oroszországhoz. 1927-ben 15 százalékkal 178 millió tonnára emelkedett a világ petróleum produkciója. Ebből 128 millió tonna esik az Egyesült-Államokra, amely tehát a petróleumtermelés 70 százalékat kontrollálja.

A túltermelés miatt e'kerülhetetlen volt az árak rohamos esése. Rockefelleréket nyugtalanlanná tette az a veszély, hogy a petróleum-részvények osztaléka állandóan csökkent. Az orosz export, amely mindössze 2 millió tonna, annak ellenére, hogy a békebeli produkció hétszeresére emelkedett, nem jelentékeny faktor, de fontos lehet, hogyha Oroszország ezzel a kétmillió tonnával, az árakat továbbra is nyomni akarja. Az orosz olajnak Dél-Európában, a Balkánon, Kis-Ázsiában, egészen Indiáig van piaca. Az amerikai tröszt az aránylag magas benzinárakkal, amelyek az automobilizmus elterjedése miatt nem csökkentek annyira, mint a petróleum ára, akarja magát kárpótolni. A Shell Company a petróleumtermelés redukciója helyett fogyasztó területeinek kiterjesztésével akarja a maga hasznát megtalálni. Az orosz kőolaj ellen Indiában máris védővámot állítottak és Amerikának attól kellett félnie, hogy Anglia nemcsak az orosz, hanem a Standard Oil petróleumja előtt is elzárhat piacokat.

Előrelátható volt, hogy Oroszország nem tud éket verni a nagy kapitalista frontba még akkor sem, hogyha ez a front a milliárdosok féltékenysége miatt nem volt tulságosan egységes. Az új egyezmény azonban nem fogja arra kényszeríteni Oroszországot, hogy a források előző tulajdonosainak igényét elismerie.

Az, hogy a Shell Company, illetve Sir Henry Detterding magukat ezeknek az igényeknek képviselőjéül adták ki, nem volt más, mint fényes cégér. Az orosz konfliktus előtt Detterding többmillió fontos kölcsönt ajánlott az orosz petróleumiparnak, hogyha az vele tart. Detterding kapitalista lelkiismeretét valószínűleg avval fogja most megnyugtanni, hogy az új angol-amerikai eladási szindikátus az orosz források volt tulajdonosainak az exportált orosz petróleum után bizonyos nagyon csekély térítést fog fizetni. Ebből a célból a szindikátus egy külön ilyen alapot létesít, amely elen Oroszországnak természetesen nincsen kifogása.

Mivel Oroszországnak feltétlenül exportálnia kell petróleumját, árpolitikájában most teljesen függ az angol-amerikai kapitalizmustól s természetes, hogy ez aztán éreztetni fogja hatalmát a szovjettel. Hosszu ideig mégsem lehetséges, hogy a kommunizmus a milliárdosok háborujából éljen. A petróleumháború vége a kommunista külpolitikai helyzet súlyosbodását jelenti.

Zürichben 3.16.50 a lei.

Helyi valutaárak. (Július hó 24.)
Küizetések: Berlin 39.37, Newyork 164.60, London 802, Páris 6.47, Milanó 8.66, Prága 4.89, Budapest 28.77.50, Zágráb 2.92.25, Bécs 23.25, Zürich 31.77. — Áru: Márka 39, dollár 164, angol font 800, francia frank 6.60, olasz lira 8.80, cseh korona 4.85, pengő 29, dinár 2.88, osztrák schilling 23.35, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38.50, dollár 163.50, angol font 795, francia frank 6.40, olasz lira 8.60, cseh korona 4.80, pengő 28.70, dinár 2.83, osztrák schilling 23.10, svájci frank 30.50. —

Zürichi tőzsdenyitás. (Július hó 24.)
Berlin 123.98, Amsterdam 209, Newyork 519.32.50, London 2524.75, Páris 20.33, Milanó 27.19.50, Prága 1538.50, Budapest 90.53.50, Belgrád 9.12.80, Bucuresti 3.17, Varsó 58.20, Bécs 73.22.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Július hó 24.)
Berlin 123.98, Amsterdam 209, Newyork 519.32.50, London 2524.75, Páris 20.33, Milanó 27.19.50, Prága 1538.50, Budapest 90.53.50, Belgrád 9.12.80, Bucuresti 3.17, Varsó 58.20, Bécs 73.22.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Július hó 24.)
Devizák: Páris 6.46, Berlin 39.32, London 801, Newyork 164.35, Milanó 8.64, Zürich 31.73, Prága 4.88.50, Bécs 23.25, Budapest 28.70. — Valuták: Napoleon 640, márka 39.30, léva 1.22, török lira 0.84, angol font 795, francia frank 6.49, svájci frank 32, olasz lira 8.75, drachma 2.10, dinár 2.90, dollár 163.50, lengyel zloty 18.75, osztrák schilling —, pengő 28.90, cseh korona 4.93.

INGYEN AD minden felvételhez egy művészi kivitelű nagytást és egy zsebtükröt, saját arcképpel **Stojkovits és Békés** P. Avram Iancu (Szabadság-tér)

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8. Mellette 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzendők. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszhelyezéssel ellátott kérdésszerű válaszolunk. Ajánlatok, feltételek levélek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

ŐSZI RÓZSA jelígre levél ment, kérem átvenni. 3964

HA az Isten nem egymásnak teremtett jelígre levélét kérem sürgősen átvenni. 3968

ALKALMAZÁS.

EGY ÜGYES SZOBALÉNY 16 bizonyítvánnyal uriházhoz augusztus 1-re felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ROKKANT altisztek vagy mások, cséplési és gazdasági munkafelügyeletre keresetnek. Str. Eminescu 5. 8972

KERESÜNK 2 kaucióképes pénzbeszedőt. Személyes jelentkezés 5-7-ig. Alkalmazottak Kiházasító Egyesülete (volt Batthyány-ucca) 20. 3960

TECHNOLOGIAI iskolát végzett fiatal ember megfelelő állást keres. Szíves ajánlatokat „Életpálya 2” jelígre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 3966

NŐS SOFFŐR MECHANIKUS állást keres. Ajánlatokat „Még vidékre is” jelígre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 3965

ÁPOLÓNO felvétetik a szegényházban. Értekezni a gondnoknál. 3969

LAKÁS.

KÉT uccai szoba hozzátartozó helyiségekkel kiadó. Cim Str. Cosbuc (Wesselenyi) 26. 3961

Ugy alszik, mint az angyal, ha „ANTIPOL”-al irtja poloskáját. Valódi csakis 2867 Weisz patkában. Üvege 20 lej.

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra **KIADO.** Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1357

VÉTELÉSELADÁS.

KÉT darab vassodrony ágybetét iókarban levő, eladó. Str. Rusu Sirianu (Aulich Lajos-ucca) 13. földszint jobbra. 200

SZÖNYEGEK, gyönyörű ebédlő antik komódok, antik órák, intarziás kis vitrin, antik székek, szalonnok, íróasztalok, zsolnai majolikák, fotelok, asztalok, székek, gardero szekrények, képrámák, velencei és konzoltükrök, üvegezett szekrény, íróasztalgarnitúrák, storeok, függönyök, 6 személyes damaszt asztalnemű, Biedermayer gardero szekrény, régi pénzek, zongorák, pianino, dohányzóasztal, dísz tárgyak stb. eladók — Salgómező bizományi üzlet Str. Floria 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

WERTHEIM cassa megvételre keresetnek. Cim Ötvenes utadalom. 10504

KEVESET használt A. I. S. motorkerékpár eladó. Bővebbet volt Nagy Sándor-ucca 11. ház mesternél 6-8 óra között. 3959

INGATLAN.

EGY magánház, fűszerüzlet és italmérséssel, 3 uccára szóló 3 szobás lakással, mellékhelyiségekkel, csarazzsal, a Tökös-tér közelében eltávozás miatt sürgősen eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3958

F. HÓ 24-ÉN, HÉTFŐN DÉLUTÁN volt Pöltenberg Ernő és Batthyány-ut. közti útvonalon S. M. monogramos sárga bőrretikül elveszett. Személyes vonatkozású okmányok voltak abban, melyek tisztán a tulajdonos számára értékesek. Felkérjük a becsületes megtaláló azt illő jutalom mellett Deák Ferenc ucca 6. sz. átjáró ház alatti fogorvosi rendelőben leadni. 3967

Árverés.

Ma, szordán f. hó 25-én d. u. 1/2 5 órakor a Bulv. Reg. Ferdinand 15. szám alatt nyilvános árverésen eladásra kerülnek butorok, berendezési tárgyak, varrógép, gramofon, fehérneműek stb. 3971

„AMERIKA”

Haláleseti biztosító intézet
vezérképvisellete Arad, Str. Alexandri (Salacz-u. 11/a)
Eddigi tagszám 12.000.
Eifogad haláleseti biztosítást orvosi vizsgálat nélkül 85 éves életkorig.
Belratkozási díj 1200 Lej.
Halálesetenként hozzájárulás 100 Lej.
Biztosított összeg 100.000 L
Haláleset után 60 nap alatt fizetjük a biztosított összeget.
Ügynököket (férfi és nő) helyben és vidékre magas fixre és jutaléokra azonnal felveszünk.

Győződjön meg róla, hogy a **„WANDERER”** a világ legtartósabb és legkönnyebb járasu kerékpárja, hihetetlen olcsó árban és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. Raktáron tartók „Göricke”, „Dürkopp”, „Kayser”, „Brennabor”, „Ideal” kerékpárokat és az összes kerékpárhoz alkatrészeket. Arad legnagyobb és legrégebb kerékpár és varrógép raktára és szakszerű nagy javító műhelye

HAMMER VILMOS
volt Szabadság-tér 5/6. 1516 Telefon 541.

Látogassa meg a **lipcsei őszi vásárt** 1928. augusztus 26. — szeptember 1. A világ legkedvezőbb bevásárlási forrása! Kimerítő felvilágosítások szerezhetőek: **Leipzig Messamt, Leipzig** és Eugen von Angerbauer úrnál, a lipcsei mintavásár tiszteletbeli képviselőjénél, Timişoara, I., Str. Gen. Praporgescu Nr. 3. Telefon 70. 3962

REGATUL ROMÂNIA TRIBUNALUL ARAD. CORPUL PORTAREILOR. No. G. 23853—1927. 10504 **PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE.** In baza execuŢiei de escontenŢare etentuată in ziua de 9 Noembrie 1927. pe baza decisiului Judecătoriei mixte cu No. 16948—1927. obiectele sechestrate in procesul verbal No. 23853—1927. 2 sifoneri cu 2 uşi, si alte obiectele sechestrate, preŢuite in suma de lei 4000 cuprinse in favorul Eugen Kabos proprietarul firmei Renaissance repr. prin: Dr. Ivan Vaida avocat Arad, pentru suma de lei 1388 capital, se vor vinde la licitaŢie publică in Arad, Str. Nicolae Grigorescu No. 3., in ziua de 30 Iulie ora 4 si jumătate d. m. conf. art. de lege IX. §-ului 107. si 108. din anul 1891. al legii exec. Arad, la 31. Maiu anul 1928. Sef-portarel.

MINISTERUL JUSTITIEI. COMISIUNEA DE NATURALIZARI. Conform art. 23 din legea privitoare la dobândirea si pierderea nationalitătilor române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre stiinta acelora cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozitiunilor art. 23 din zisa lege: **Domnule Presedinte!** Subsemnatul Aliréi Schwartz domiciliat in Arad, Strada Brătianu No. 3. dorind a deveni cetătean român, respectuos vă rog binevoiti a dispuine indeplinirea formalitătilor impuse de lege. Rog a-mi acorda dispensa de stagiu potrivit art. 9 alineata din legea privitoare la dobândirea si pierderea nationalitătilor române, fiind născut si crescut in România. Cu stiință: 3957 Alfred Schwartz Dos. No. 174—1928.

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban K A P H A T Ó K az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

MUZSAY JÓZSEF Arad, színházzal szemben **Nyári árjegyzéke:**

Mosóöltöny Lej 1300	Mosónadrág I ^a Lej 430
Covercoat vászonöltöny „ 1480	Gummikabát „ 840
Divatöltöny lenvászon „ 1650	Fregoli-kabát „ 2100
Kétűnő mosóöltöny divatszínekben „ 1950	Gyermek-costum „ 400
Tenniszadrág „ 680	Trench-coats I ^a „ 2400

Divatszabóság! Nagy posztóraktár!

VIZUMOK követségeknél **!! Künstler-vizumiroda !!** Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintéz. Utlevélhosszabítások, C.F.R. bérletek Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dácia szállóval szemben.